

**Nyt etsitään
Stadin ääniä**

**Fokus på
matglädje**

**Kuin kotona
Kustaan-
kartanossa**

KUVA MARIJATTA SALMINEN

KUVA KIMMO BRANDT, KUVASSA KARRI JA LEO

Lukijakilpailu
Sivulla 20 etsitään
1950-luvun
kaupunkinäköä.

04
05
06
07
08

ASUKKAILLA on vielä tämä syksy aikaa tuoda ideoitaan demokratiapilotteihin.

ENERGIANSÄÄSTÖ tuntuu kukkarossa ja vähentää ilmastonmuutosta. Säästövinkkejä saa Energiatorilta.

LOKIN kirkuna, laineiden liplatus – nyt etsitään Helsinkiä kuvastavia ääniä kilpailun ja äänestyksen avulla.

NUORIA työttömiä autetaan löytämään suunta elämälleen Respassa.

MONIPUOLINEN Kustaankartano tarjoaa vanhuksille kodinomaista asumista, virikkeitä ja kuntoutusta.

12

PÄÄHENKILÖ, Stadin kundiksi valittu Heikki Paunonen, pitää nykyslangin sampoina räppäreitä.

14

METSÄRETKIÄ, kielikylpyjä ja erityistukea on tarjolla päivähoitossa oleville lapsille.

16

RAKAS PÄÄKAUPUNKINI -palstalla kertoo Helsingistään Stadin friiduksi valittu Lenita Airisto.

21

INFO PÅ SVENSKA. Vilhelm Relander älskar mat och att umgås kring mat.

🔗 English supplement

Helsinki-info – this printed newspaper – is published by the City of Helsinki and distributed to all Helsinki households six times a year. The English Supplement is published on the City website at www.hel.fi/helsinki-info 🗣 In English.

”En koe tulevani töihin vanhusten luo, vaan tulen auttamaan ihmisiä joilla on enemmän elämäkokemusta. Täällä kokee todellista työniloa.”

TÄLLÄ TAVALLA kuvailee osastonhoitajaa sijaistava Marja-Liisa Värri työtään Kustaankartanon monipuolisen palvelukeskuksen liikunta- ja toimintarajoitteisten osastolla.

Kustaankartano oli valmistuessaan 60 vuotta sitten Helsingin kaupungin ensimmäinen vanhainkoti. Vuosikymmenien aikana kaupungin vanhusten palvelut ovat monimuotoistuneet asumisesta ja hoivasta kuntoutukseen ja virkistystoimintaan. Myös käsityksemme ikääntymisestä ja vanhuudesta ovat monin tavoin muuttuneet.

Samalla kun uusi teknologia muokkaa ja helpottaa hoitotyön arkkaisia käytäntöjä, työn ytimessä on yhä tärkeimpänä ihmisen kohtaaminen.

Jokainen meistä toivoisi tulevansa vielä vanhana ja vaivaisenaikin kohdelluksi henkilönä, jolla vain sattuu olemaan hiukan pitempi kokemus seikkailusta nimeltä elämä.

RITA EKLUND

HELSINKI-INFO

Número 4 • 2013

Jakelu 16.–20.9.
37. vuosikerta
JULKAISIJA
Helsingin kaupunki,
PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
p. 310 1641 (vaihe)
www.hel.fi/helsinki-info

VASTAAVA TOIMITTAJA

Rita Eklund
TOIMITUSSIHTEERI
Tiina Kotka
TOIMITTAJA
Tellervo Katz
RUOTSINKIELISET SIVUT
Nina Weckström

ULKOASU

Saku Heinänen & Jesper Vuori
TAITTO
Heikki Sallinen
KANNEN KUVITUS
Nadja Sarell
KIRJAPAINO
Sanomapaino, Vantaa

PAINOSMÄÄRÄ

365 659 kpl
ISSN
0782-0453
JAKELUASIAT
Itella,
p. 0200 71000,
asiakaspalvelu@posti.fi

SEURAAVA HELSINKI-INFO

jaetaan 28.10.–1.11.
PALAUTETTA LEHDESTÄ
voi lähettää joko postitse
(Helsinki-info, PL 1,
00099 Helsingin kaupunki)
tai sähköisesti osoitteeseen
helsinki-info.palaute@hel.fi.

Luomaan kaupunkia yhdessä

Virastopäällikkö **Mikko Aho**, 58, kannustaa asukkaita mukaan kaupunkisuunnitteluun.

① Mitä työhösi kuuluu?

Tehtäväni on kaupunkisuunnitteluviraston ja kaupunkisuunnittelun johtaminen. Työskentelen päätöksenteon ja suunnittelun rajapinnassa. Vastaan siitä, että virastollamme on riittävät resurssit suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Virastomme työtä ohjaavat kaupunginvaltuuston päätökset, mutta voi sanoa, että luomme pohjaa Helsingin kehitykselle ja taloudelliselle hyvinvoinnille.

② Millaisia ovat tavoitteesi?

Useita kaupunginosia palvelevien aluekeskusten, kuten Malmin, painoarvoa ja imagoa tulee nostaa. Niissä voidaan toteuttaa tiiviisti ja laadukkaasti sekä täydennys- että uudisrakentamista, mikä on välttämätöntä kasvutavoitteiden paineessa. Aluekeskusten painoarvo ja toimivuus lisääntyvät uusien poikittaisytteyksien myötä. Näitä asioita tullaan linjaamaan yleiskaavassa. Kaupunkia täytyy tiivistää, mutta se ei mielestäni edellytä korkeaa rakentamista. Jos siihen kuitenkin päädytään, se tulee suunnitella ja toteuttaa huolella. Esimerkiksi Keski-Pasila se sopii. Muuttamalla moottoriteiden päitä kaupunkibulevardeiksi päästäisiin niidenkin varsille rakentamaan.

③ Mitä teit aiemmin?

Olen toiminut Sipoon kunnan kehitysjohtajana, Karkkilan kaupungin teknisenä johtajana, Mäntsälän kunnan kaavoitusarkkitehtinä sekä pääsuunnittelijana K. Järvinen ja T. Airas Oy:ssä, jossa aloitin valmistuttuani arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1986.

④ Millaisia terveisiä lähetät asukkaille?

Tulkaa kertomaan, millaista kaupunkia haluatte. Toivon teidän osallistuvan keskustelutilaisuuksiin, nettikyselyihin ja -keskusteluihin sekä käyvän Laiturilla. Voitte kertoa ajatuksianne suoraan alueiden suunnittelijoillekin. Asiantuntijoitamme saa pyytää asukasyhdistysten tilaisuuksiin kertomaan ja keskustelemaan suunnitelmista. Toivoisin teidän olevan aktiivisia jo siinä vaiheessa, kun suunnitelmat eivät ole konkreettisia ja päätöksiä ei ole tehty. Nyt on mahdollisuus vaikuttaa esimerkiksi tulevaan yleiskaavaan, ilmaiskaa siis mielipiteenne vaikka nettisivullamme www.yleiskaava.fi. Mielipiteenne ovat meille tärkeitä.

TIINA KOTKA

Kaupunkisuunnitteluvirasto

VIRASTO suunnittelee ja ohjaa Helsingin maankäyttöä, liikennettä ja kaupunkiympäristön kehittymistä. Viraston 282 työntekijästä kolmannes on arkkitehtejä, yhtä paljon on insinöörejä ja loput ovat tutkijoita, piirtäjiä ja muita työntekijöitä.

Asiakaspalvelu on keskitetty Info- ja näyttelytila Laiturille (Narinkkatori, vanha linja-autoasema), avoinna ma–pe klo 10–19, la klo 12–16, p. 09 310 37390, <http://laituri.hel.fi/>.

"Asukkailla on nyt mahdollisuus vaikuttaa tulevaan yleiskaavaan, ilmaiskaa siis mielipiteenne", kannustaa virastopäällikkö Mikko Aho.

SAFKA

Kouluruokia uudistettiin

HELSINGIN kaupungin koulujen ja Stadin ammattiopiston ruokalistat on uudistettu oppilaiden mielipiteitä kuunnellen. Uusia ruokalajeja on kehitetty 20, ja lähes yhtä monen resepti on uudistettu. Uusia ja parannettuja pääruokia ovat esimerkiksi kasvistortillat, punajuuripihvit ja kalkkuna sweet & sour -kastikkeessa. Listalta on poistettu sellaisia ruokia, joista ei pidetä, kuten naudanlihapata. Suomalaisia perusraaka-aineita on lisätty. Niitä on esimerkiksi silakkapihveissä ja lahnapiukoissa. Oppilaiden keustosuosikkejat ovat lihama-karonilaatikko, kalapuikot, pinaattiohukaiset ja ohrapuuro.

Lähes 50 000 ruokailijalle tehty ruokalistat uudistivat opetusvirasto ja kouluruokapalveluja toimittava Palmia.

PIIRROS VILMA LAPPALAINEN

DESIGNSÄÄTIÖ

Muotoilulla eteenpäin

MUOTOILUVUODEN 2012 toteuttanut Kansainvälinen designsäätiö jatkaa toimintaansa vuoden 2015 loppuun asti. Jatkotyössä ja sen rahoittamisessa ovat mukana muun muassa Helsingin, Espoon, Lahden ja Kauniaisten kaupungit sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Säätiö käynnistää kaksivuotisen Toimiva kaupunki -hankkeen, joka edistää muotoilun käyttöä ja siihen liittyvää osaamista kaupungeissa. Kaupunkiympäristön kehittämisen lisäksi muotoilun menetelmiä voidaan hyödyntää kaupungin virastoissa esimerkiksi asiakasymmärryksen ja osallistamisen lisäämisessä. Muotoilun monipuolinen hyödyntäminen on kirjattu Helsingin strategiaohjelmaan vuosille 2013–16.

VAIKUTTAMINEN

Demokratia-pilotit tuottavat uusia ideoita

Ympäristöön ja asukastiloihin toivotaan parannuksia.

ASUKKAAT ovat ehdottaneet monia parannuksia kotikulmilleen kaupungin alueellisen osallistumisen kokeilussa. Kaikki 10 pääosin asukasvetoista hanketta näyttävät saavan suunnitelmansa toteutettua määräajassa tammikuun puoliväliin mennessä.

”Demokratiapilottien tarkoitus on ollut aktivoida asukkaita vaikuttamaan asuinalueensa asioihin. Pilotit ovat tänä vuonna olleet keskeinen vaikutuskanava ja houkutelleet uusia ihmisiä mukaan pilottialueilla. Teimme juuri kaupunginhallitukselle väliraportin pilottien etenemisestä”, kertoo projektipäällikkö **Janne Typpi**.

Syksyn aikana on vielä useita asukastilaisuuksia. Kokeilun jälkeen toiminta jatkuu, liittyväthän pilotit alueilla moniin käytännön asioihin.

”Kokemuksia hyödynnetään ja arvioidaan, ovatko nämä demokratiamallit sellaisia, joita voitaisiin laajentaa ja levittää asukasryhmissä”, toteaa Janne Typpi.

ASUKKAILTA on tullut useita kehittämisideoita. He edellyttävät, että niitä käsitellään kaupungin viirastoissa, lautakunnissa tai muissa

luottamuselimissä.

”Monet ehdotukset liittyvät asuin ympäristön kunnostamiseen. Myös asukastalojen jatkuvuus ja rahoitus ovat isoja huolenaiheita. Kaupungilla on tosin paljon tiloja, joita voisi hyödyntää paremmin. Esimerkiksi iltaisin tyhjillään olevia tiloja voisi luovuttaa asukkaiden käyttöön”, Janne Typpi sanoo.

Demokratiahankkeista päävastuuta kantavat kaupungin palkkaamina Typin lisäksi projektisuunnittelija **Titta Reunanen** ja projektityöntekijä **Outi Rissanen**.

”Tärkeintä on ollut tukea pilotteja ja löytää niille oikeat yhteydet ja virkamiehet. Lisäksi olemme auttaneet tiedotuksessa. Olemme myös perustaneet hankkeille yhteiset internet- ja Facebooksivut, joita ylläpidämme. Olemme myös twitterissä”, projektin työntekijät kertovat.

Heidän työtehtävänsä vaihtelevat yksittäisten hankintojen hoitamisesta asukastilaisuuksien järjestämiseen ja rahoituskanavien kartoittamiseen. Vuoden alusta elokuun puoliväliin mennessä on piloteilla ollut noin 150 tilaisuutta ja osallistujia yhteensä 7400.

TELLERVO KATZ

Outi Rissanen, Titta Reunanen ja Janne Typpi tukevat kaupungin palkkaamina työntekijöinä demokratiapilotteja.

Tulevia tapahtumia

3.10. Aluefoorumi, teemana kaupunkisuunnittelu ja Lähiö 2072 -projekti, järjestäjänä Vetoa ja Voimaa Mellunkylään.

17.10. Kaupunginosakokous, aiheena Itä-Pasilan ulkotilojen kehittäminen, järjestäjänä Asukkaat aktiivisina – Itä-Pasila iskussa.

23.10. Malminkartanossa avoin suunnittelukokous, järjestäjänä Mainio

Malminkartano.

15.11. Aluefoorumi Piparia ja politiikkoja, nuoret ja päättäjät kohtaavat, järjestäjänä Vetoa ja Voimaa Mellunkylään.

20.11. Malminkartanossa avoin suunnittelukokous, järjestäjänä Mainio Malminkartano.

Lisätiedot: <http://demokratia.hel.fi>

Autonomian juhlintaa

II AUTONOMIAN aika -festivaali tarjoaa 21.–22.9. ohjelmaa 1800-luvun alun henkeen. Maksuttomaan osuuteen kuuluvat esimerkiksi professori **Matti Klingen** luento **Nikolai I:n** valtakaudesta keisarikaudessa Suomessa 21.9. kello 14 Yliopistomuseon luentosalissa (Snellmaninkatu 3) ja saman museon kokoelmien ja Nikolai I:n muotokuvan esittely kello 15. Sunnuntaina 22.9. filosofian tohtori **Rainer Knapas** esittelee yliopiston päärakennuksen (sisään-

käynti Senaatintorilta) kello 13 ja 14. Senaatintorilla pääsee hevosajelulle pientä maksua vastaan kello 12–16. Festivaali levittäytyy myös esimerkiksi Aleksanterin teatteriin ja Sinebrychoffin taidemuseoon.

Lisätiedot: www.autono.fi.

KUVA JARI SOINI

Palvelukeskus palasi Kamppiin

KAMPIN palvelukeskus on avattu uudistettuna Salomonkadulla. Remontti toi asiakkaiden yhteistilat sisään tulokseen, vessoja lisää joka kerrokseen ja kuntosalille niin pukuhuoneet kuin suihkutkin. Uutta ovat myös fysioterapeutin vastaanotto, toisen kerroksen atk-luokka ja suoralinjainen portaikko. Talossa on tarjolla terveysneuvontaa ja erilaisia mittauksia. Viriketoiminta, liikunta, kulttuuritapahtumat ja kädentaidot on keskitetty päiväajaksi kello 8–16. Kaikille avoimia luentoja on myös iltaisin. Silloin kokoontu-

KUVA MAARIT MIETTINEN

vat useat vertaistukiryhmätkin. Palvelukeskus on avoinna helsinkiläisille eläkeläisille ja työttömille.

☎ **Kampin palvelukeskus, Salomonkatu 21 B, avoinna ma–to klo 8–20.30 ja pe klo 8–16, p. 09 310 44513, www.hel.fi/kampin_palvelukeskus.**

Lainaa mittari

HELSINGIN ENERGIAN asiakkaat saavat lainata ilmaiseksi erilaisia mittareita. Eniten kysyntää on energiankulutus-, valaistus-, desibeli- ja kosteusmittareilla. Pintalämpötilamittari näyttää ikkunavuodot. Radonmittarin paras käyttöaika on marras-maaliskuussa. Lisäksi voi lainata rakennelmaisimen, jolla saa selville, missä sähköjohto kulkee seinän sisällä.

Kulutusmittareita (kuvassa) saa lainaan myös monista kirjastoista, mutta vain Sähkötalossa saa käyttöopastuksenkin. Mittareita voi varata puhelimitse numerosta 09 617 2727 tai nettiosoitteesta www.helen.fi/energiansaasto/mittaritilaus.asp. Mittarin voi noutaa Sähkötalon 3. kerroksen asiakaspalvelusta.

Säästä energiaa

KANSALLINEN energiansäästöviikko järjestetään 7.–13. lokakuuta. Tuolloin on tarkoitus kiinnittää huomiota energiansäästöön ja -käyttötottumuksiin. Lisätietoa viikon ohjelmasta saa netistä osoitteesta www.energiansaastoviikko.fi.

giansäästövinkkejä.

”Kodin huonelämpötilaksi riittää 21–22 astetta. Yksi aste kasvattaa las-kua viitisen prosenttia. Taloyhtiön kuuman veden lämpötilaksi riittää 55 astetta. Astianpesukonetta varten astioita ei tarvitse huuhdella, vaan ruo-antähteet voi kaapia lautasilta kumilastalla.”

TELLERVO KATZ

☎ **Energia-asiakaspalvelu, Sähkötalo, Kampinkuja 2 tai Malminrinne 6, 3. krs. Avoinna ma–pe klo 8.30–17, p. 09 617 2727 ja 09 617 2726 (ryhmäopastukset pitää varata etukäteen), www.helen.fi.**

Energia-asiakaspalvelu
Eva Spiegel esittelee
halogeenilamppujen,
loistelamppujen ja
ledien näyttelyä, jos-
sa selviävät lamp-
pujen erot ja valotehot.

Oivalluksia Energiatorilta

YLLÄTTÄVÄN PIENILLÄ teoilla voi vähentää kodin energiankulutusta. Tämä selviää Helsingin Energian Energiatorilla Kampissa.

Energia-asiakaspalvelu on tiedon aarreaitta, jossa asiakas saa energianeuvonjoita havainnollista opastusta. Torilla on esimerkiksi energiantuotannon vaiheista kertova näyttely, aurinkokennoja, kodinkoneita ja sähköllä käyvä moottoripyörä. Näyttelyn keskeinen sanoma on, että energian säästäminen on nopein ja tehokkain keino hillitä ilmastomuutosta.

”Jos Suomen kaikki 1,2 miljoonaa kaksiossa asuvaa ruokakuntaa vähentäisivät energiankulutustaan yhden kilowattitunnin, siitä kertyisi jo tuntuva säästö. Vähennys toteutuisi jo vaihtamalla hehkulamppu lediksi tai pien-

loistelamppuksi”, havainnollistaa energia-asiakaspalvelu **Eva Spiegel**.

Ympäristöasiakaspalvelu **Pirjo Jantunen** toteaa, että yhden kilowattitunnin säästää helposti myös lyhentämällä suihkussakäyntiä parilla minuutilla. ”Ehkä laulaminen suihkussa pitäisi lopettaa”, hän naurahdaa.

KODIN KYLMÄKALUSTEET voivat olla energiasyöppöjä. Jääkaapin sopiva lämpötila on +5 astetta ja pakastimen -18 astetta. Jo astetta alempi lämpötila lisää pakastimen sähkönkulutusta viitisen prosenttia. Pakastimen säännöllinen sulatus on myös tarpeen, sillä paksu jääkerros on kuin eriste.

Pöytätieläkonetta ei kannata pitää auki turhaan. Viiden tunnin päivittäinen käyttö kuluttaa 500 kilowattitun-

tia vuodessa, mutta vielä toisen mokoman lisää, jos kone on päällä koko ajan. Muutoinkin sähkölaitteet kannattaa sulkea kokonaan käytön jälkeen, sillä stand by -asennossakin ne syövät energiaa.

Myös kotieläimet voivat lisätä tuntuvasti kodin sähkölaskua. Eva Spiegelä on kutsuttu selvänäkijäksi, kun hän on arvannut asiakkaan kissan olevan olla osasyynä suureen sähkölaskuun. Kissan hiekkalaatikko on ollut kylpyhuoneessa ja ovi kissan vuoksi auki. Kylpytilan lattialämmitys on lämmittänyt silloin koko asuntoa.

Suuri akvaario voi kuluttaa vuodessa jopa 2 700 kilowattituntia, joka on 3-henkisen perheen keskimääräinen sähkönkulutus kerrostalossa.

Eva Spiegelillä on lukuisia ener-

LIIKUNTA

Halliin suksimaan

KUVA SAMULI KUKI

KIVIKON HIIHTOHALLI avaa latusa hiihtäjille syys-lokakuun vaihteessa. Ladun peruskierrok-

sen pituus on 760 metriä. Hallissa on lisäksi kuntosali, lasten liikuntapuisto sekä talvimaailma. Hallin toiminnasta vastaa Helsingin kaupungin liikuntavirasto. Halli sijaitsee Lahdenväylän ja Kehä I:n tuntumassa Kivikon liikuntapuistossa (Savikiekontie 4). Aukioloajat ja hinnat löytyvät nettiosoitteesta www.hel.fi/liikunta • liikuntapaikat • liikuntahallit. Kassan puhelinnumero on 09 224 5103.

TUKITOIMINTA

Ryhdy sijaisvanhemmaksi

HUOSTAANOTETUILE lapsille ja nuorille haetaan sijais-, tuki- ja vastaanottoperheitä. Aiheesta kiinnostuneille on tiedotustilaisuus lauantaina 21.9. kello 13–15.30 Tikkurilassa seurakuntien talon auditoriossa (Unikotie 5 C). Järjestäjinä ovat muun muassa Helsingin ja Vantaan kaupungit sekä SOS-Lapsikylä.

Sijaisvanhemmiksi toivotaan aikuisia, joille lapset ovat tärkeitä ja jotka haluavat auttaa näitä vaikeassa elämäntilanteessa. Lisäksi aikuisten toivotaan olevan hyviä kuuntelijoita, helposti lähestyttäviä ja kykeneviä asettamaan rajoja. Sijaisvanhemmat saavat ennakoivasta ja sijoituksen aikana niin koulutusta kuin vastuutyöntekijän tuen.

KUVA ISTOCKPHOTO

VERKOSSA

Elokuvia maksutta

KIRJASTO tarjoaa asiakkailleen yli 2 500 elokuvaa netissä maksutta (www.helmet.fi/Ekirjasto). Katseltavissa on englanninkielisiä tai englanniksi tekstitettyjä pienten ja itsenäisten elokuvatuottajien elokuvia, myös animaatio- ja lyhytelokuvia. IndieFlix-elokuvapalvelu toimii nettiselaimellisissä tietokoneissa, tableteissa ja älypuhelimissa, ja saatavilla on mobiililisäsovelluskin. Palvelun käyttämiseksi on luotava RBDigital Gateway -tili kirjastokortin numerolla.

Todistusjäljennös netistä

PERUSKOULUN tai lukion päättötodistuksesta voi tilata jäljennöksen kaupungin sähköisestä asiointipalvelusta <http://asiointi.hel.fi>. Palvelu koskee vuoden 1987 jälkeen saatuja Helsingin kaupungin peruskoulujen tai sopimuskoulujen päättötodistuksia sekä kaupungin lukioista vuodesta 2006 alkaen saatuja päättötodistuksia. Jäljennös lähetetään postitse (hinta 13,80 e) tai sen voi hakea opetusviraston neuvonta- ja palvelupisteestä (Hämeentie 11 A, hinta 1 e). Aiemmat kaupungin koulujen todistukset löytyvät kaupunginarkistosta ja muiden koulujen todistukset kyseisistä opinahjoista.

Historiallisia ilmakuvia

NYT VOI MAKSUTTA ladata ja tutkia verkossa ilmakuvia vuoden 1964, 1976 ja 1988 Helsingistä osoitteesta www.hri.fi. Kuvat on sidottu koordinaatistoon. Ilmakuvat voi ladata koko Helsingin näyttävinä esikatselutiedostoina tai tarkempina noin neliökilometrin alueen kattavina tiedostoina. Aineisto on verkkopalvelu Helsinki Region Infosharessa, jossa on runsaasti julkisen sektorin tuottamaa tietoa maksutta kaikkien käytettävissä.

LOGO ELINA SALONEN, ALKUPERÄISET VALOKUVAT R. KANNAS, KUVAKOLLAASI HEIKKI SALLINEN

Helsingin puheääniksi valittiin Allan Hasari, Anna-Liisa Merisaari, Topi Nakari ja Katja Holtinkoski.

STADIN SOUNDI

Helsingille äänimaisema

KAUPUNKI ETSII käyttöönsä äänimaisemaa kaikille avoimen äänestyksen ja sävellyskilpailun avulla. Äänimaisemaa tullaan käyttämään uusin puheäänien ohella muun muassa kaupungin puhelinpalveluissa.

Helsingin puheääniksi on jo valittu Allan Hasari, Anna-Liisa Merisaari, Topi Nakari sekä Katja Holtinkoski. Kilpailu oli avoin vain kaupungin työntekijöille, koska esille haluttiin kaupunkilaisia muutenkin palvelevien äänet. Kilpailuun tuli kaikkiaan 315 ääninäytettä, joista esikarsinnan jälkeen valikoitui 10 ääntä kaupungin henkilöstön arvioitaviksi.

Jokaisella voittajalla on vinkkejä asiakaspalveluun. Anna-Liisa Meri-

saari suosittelee kiinnittämään huomiota tilanteeseen sopivaan äänensävyyn. Allan Hasari välttäisi monotonisuutta, koska puheen sopiva melodisuus saa kuulijan keskittymään paremmin. Topi Nakarin mielestä äänen tulee miellyttää mahdollisimman monia ja olla sen takia melko neutraali. Katja Holtinkosken parhaita hetkiä asiakaspalvelutilanteissa ovat olleet ne, kun on voitu nauraa.

Alkuvuodesta 2014 julkistettava äänimaisemaa ja puheääniä käytetään yhdessä ja erikseen kaupungin puhelinvaihteissa, vastaajissa, aulatilaisissa sekä muissa asiakaspisteissä. Idea Helsingin äänestä on lähitöisin Palmiasta, joka on kaupungin

omistama toimitila- ja hyvinvointipalveluja tuottava liikelaitos. Sen puhelinpalveluun tulee noin 200 000 yhteydenottoa kuukaudessa.

MIIA IISAKKILA

Miltä Stadi kuulostaa?

LOKIN KIRKAISUT, raitiovaunujen kolina vai laineiden liplatus? Voit ehdottaa pääkaupungille ominaisimpia ääniä 30.9. asti. Kolme suosituinta ääntä pääsevät osaksi äänimaisemaa. Sen luomiseen liittyy myös kaikille avoin sävellyskilpailu, joka jatkuu 31.10. asti. **Äänestys, kilpailuohjeet ja lisätiedot:** www.helsinginaani.fi.

Skeittipuisto Vuosaareen

VUOSAAREN liikuntapuistoon on avattu betonista rakennettu skeittipuisto. Paikalliset nuoret osallistuivat puiston suunnitteluun. Rakennusmateriaaliksi valittiin betoni sen kestävyys vuoksi. Puisto on avoinna ympäri vuorokauden. Skeittipuiston rakennuttivat Helsingin kaupungin liikuntavirasto ja nuorisotoimi. Suunnittelusta vastasi **Janne Saario** sekä WSP Finland Oy, kustannuksista puolestaan Lähiörahasto. Helsingissä on parisenkymmentä

KUVA RENE RÖYTÖ

skeittipaikkaa Eläintarhan Mikropoliiksesta Suomen suurimpaan sisäkeittihalliin Kontulassa.

📍 **Vuosaaren liikuntapuisto, Itämerimäentie 13, www.hel.fi/liikunta ja www.nuoriso.hel.fi.**

Turvallisuus parani

HELSINGIN POLIISIN tietoon tuli vuonna 2012 yhteensä noin 101 000 rikosta, mikä on 15 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lukumääräisesti suurimman rikoslajin eli omaisuusrikosten osuus oli määrästään 50 300, mikä on 18 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Vastaavasti pahoinpitelyrikoksia oli 6 900 eli 10 prosenttia vähemmän. Hälytystehtäviä oli 154 924 eli lähes 6,5 prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Lähde: Helsingin poliisin vuoden 2012 tilastotiedote.

15 %
vähemmän rikoksia.

Respasta reitti työelämään

"Täältä saa apua työ- ja koulutuspaikan etsimiseen", kertovat Respan uravalmentaja Sami Komppula (oik.) ja vahtimestari EKKU Keurulainen, joka on ollut paikan asiakkaanakin.

UUSI PALVELUPISTE Respa auttaa työttömiä nuoria löytämään suunnan tulevaisuudelleen.

"En päässyt intin jälkeen töihin tai opiskelemaan. Olin pallo hukassa. Kun juttelin uravalmentajan kanssa, aloin tajuta, että tarvitsen yliopisto-opintoja konkreettisempaa oppia. Haen sosiaalialalle. Sitä ennen sain täältä vahtimestarin töitä palkkatulla", kertoo iloisena Respan asiakas ja työllistetty EKKU Keurulainen.

Respa on tarjottu työttömille 18–29-vuotiaille helsinkiläisille, jotka tarvitsevat lyhyt- tai pitkäkestoisia tukea työn tai koulutuspaikan hakuun. Palvelupistettä ylläpitää Helsingin kaupunki, mutta asiakkaat sinne valitsevat ja ohjaa työ- ja elinkeinotoimisto.

"MEILLÄ KÄY niin peruskoulun kesken jättäneitä kuin akateemisesti koulutettuja. Mietimme yhdessä koulutus- ja työvaihtoehtoja, autamme ansioluetteloiden ja hakemusten teossa, kartoitamme kunkin vahvuuksia ja harjoitteleme tarvittaessa työhaastattelua varten. Asiakkaan itsetunnon vahvistaminen on tärkeä osa työtämme", kertoo Respan uravalmentaja Sami Komppula.

Kukin asiakas käy tapaamassa uravalmentajaansa aluksi viikoittain. Tapaamisia jatketaan nuoren tarvitseman tuen mukaan. Uravalmentaja ohjaa nuoria käyttämään tarvittaessa myös muita kunnan palveluita, kuten velkaneuvontaa ja terveystarkastuksia.

RESPA ALOITTI toimintansa toukokuun puolivälissä Makkaratallossa. Tuhannen nuoren vuosittainen asiakastavoite ylittyi, sillä jo nyt asiakkaita on ollut viitisen sataa.

"Tavoitteenamme on vähentää nuorten työttömyyttä ja tulokset ovat lupaavia. Respa pitää nuoriin yhteyttä vielä ohjauksen päätyttyäkin varmistaakseen sen onnistumisen", kertoo projektipäällikkö Marjukka Kolehmainen.

RESPA TEKEE tiivistä yhteistyötä yritysten, yhdistysten ja kaupunkityönantajien kanssa.

"Monet työnantajat ovat saaneet

asiakkaistamme työntekijöitä. Etsimme kaiken aikaa yhteistyökumppaneita, jotka voisivat ottaa nuoria töihin, työkokeiluun tai koulutettavakseen", Kolehmainen vinkkaa.

RESPA ON yksi kaupungin tavoista toteuttaa yhteiskuntatakuuta, jonka avulla edistetään nuorten työllistymistä ja ehkäistään syrjäytymistä. Respa rahoitetaan erillismäärärahalla, joka otettiin käyttöön osana Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhlavuotta.

TIINA KOTKA

📍 **Respa, Makkaratalo, 6. kerros (Kaivokatu 8 B), www.hel.fi/respa, asiakkaaksi hakeutuminen työ- ja elinkeinotoimistosta (TE-toimisto). Yhteistyökumppaneiksi haluavien yhteydenotot: p. 09 310 37999 tai marjukka.kolehmainen@hel.fi.**

Aktiivista arkea Ku

Kustaankartanon monipuolisessa palvelukeskuksessa hoiva ja arkipuuhat yhdistyvät luontevasti. Asukkaat osallistuvat kuntonsa ja mieltymystensä mukaan tapahtumiin. Huonokuntoisetkin houkutellaan mukaan.

staankartanossa

Kustaankartanon olympialaisissa asukas Kalervo Hentilä heittää saapasta, avustajana toimii virikeohjaaja Emilia Pulliainen. Kauempana tilannetta seuraa vapaaehtois-toiminnanohjaaja Heli Mikkola.

A

SUKKAAT ja hoitajat ovat juuri lopetelleet yhteisen ateriatuokion osastolla B 1. Yksi asukas harjoittelee rollaattorin käyttöä hoitajan avustuksella, naisporukka katselee kodikkaassa oleskelutilassa suomalaista elokuvaa ja yksi pötköttelee vieressä sohvalla.

"On tärkeää, että asukkaat tuntevat osaston kodikseen. Vastikään järjestimme grillijuhlan, jossa kaikki kolmikerroksisen talomme asukkaat nauttivat makkaroita ja vohveleita", toteaa osastonhoitaja sijaistava Marja-Liisa Värri.

Hoitajat juttelevat asukkaiden kanssa mitä erilaisimmista asioista.

"En tunne tulevani töihin vanhusten luo, vaan tulen auttamaan ihmisiä, jolla on enemmän elämäkokemusta. Täällä kokee todellista työniloa", Värri sanoo ja kertoo, että henkilökunta on paikan ja työstään todella ylpeä.

Tällä liikunta- ja toimintarajoitteisten osastolla B1 huonokuntoisimmat eivät itse pääse sängystä ylös, mutta heidät autetaan mukaan talon menoon. Liikkuvaisempien asukkaiden huoneisiin on asennettu erityinen matto. Kun asukas astuu sen päälle, saa hoitaja ilmoituksen hälytyslaitteeseensa. G-talossa on turvalattia, johon voidaan ohjelmoida yksilöllisiä hälytyksiä kunkin asukkaan avun tarpeen mukaisesti.

YKSI B-TALON persoonallisimmista huoneista on Lahja Mannisella. Lukemattomat pehmolelut ovat hyvässä järjestyksessä lattialla ja hyllyillä. Manninen on asunut talossa melkein vuosikymmenen. Kustaankartanoon tullessaan hän oli lievästi halvaantunut eikä kävellyt lainkaan.

"Masennuin ja tuntui, että tämä ei ole minun elämäni. Mutta sitten sisuunuin, että minähän en periksi anna!"

Manninen alkoi osallistua talon järjestämään kuntoutukseen, ja tuloksista hänellä on jo kolme diplomia. Seinällä on myös taulu, johon on tiivistetty hoitosuunnitelma ja tekemiset, joihin hän sitoutuu: "ulkoulen usein, luen päivän lehden, käyn ainakin silloin tällöin talon Kartanoravintolassa syömässä..." Nyt hän on jo vuosia liikkunut rollaattorin avulla itsenäisesti.

KUSTAANKARTANON PÄIVÄT ovat täynnä ohjelmaa. Asukkaille on tarjolla viikoittain esimerkiksi bingo, levyraati ja tietokilpailuja. Joka toinen tiistai niveliä verryttelään tanssituokiossa. Marja-Liisa Värri korostaa, että täällä asukas ei ole kohde, vaan toimija.

Kaikkia asukkaita kannustetaan liikkumaan. Kesätoissa oli 22 nuorta, jotka auttoivat päivittäin huonokuntoisimpiakin ulkoilemaan. B-talon hoitajat pitivät keskiviikkoisin kesäkahvilaa piha-alueella asukkaille ja heidän omaisilleen. Kahvileivät leivottiin yhdessä asukkaiden kanssa. Jäätelöllä herkuteltiin kerran viikossa A-talon pihan jäätelöbaarissa.

Pihalla järjestetään hyvällä säällä monenlaisia tilaisuuksia. Ne lisäävät yhteisöllisyyttä. Esimerkiksi sairaalapastorit ovat pitäneet hartaushetkiä

☉ Päivätoimintayksikkö Meripihkassa hoitaja Anne Kallunki lukee ääneen päivän sanomalehteä ja kyselee samalla mitä mieltä kuulijat ovat mistäkin uutisesta. Päivätoiminta tarjoaa virikkeitä ja kuntoutusta kotonaan asuville muistisairaille ja toimintarajoitteisille vanhuksille.

puistokatoksessa. Pihatilaisuudet ovat yleensä iltapäivällä hoitajien työvuoron vaihtuessa, jolloin henkilökuntaa on paikalla eniten.

Asukkaat osallistuvat pihan kasvien hoitoon. Laatikoissa on kukkia, sipuleita ja yrttejä. Puistomainen piha harvinaisine kasveineen kutsuu myös kävelylle. Siellä täällä on penkkejä puiden katveessa.

A- ja B-talojen välisessä aitauksessa määkii kolme pässää. Asukkaat käyvät mielellään katselemassa ja rapsuttelemassa niitä. Lähellä on lampi, ja viereinen lava palvelee kesäisin myös laulu- ja tanssilavana. Laulutukioissa muistihäiriöiset saattavat osata laulunsanoja hyvinkin tarkasti, vaikka puhe muuten olisi unohduksissa.

TAIDEHANKKEET ovat löytäneet tiensä Kustaankartanoon. Viimeksi asukkaat saivat nauttia kuvataiteilija **Erja Alanderin** suunnittelema ja Sinebrychhoffin taidemuseon sponsorioimasta *Museo matkalaukussa* -taidehakeesta. Siinä asukkaita kuvattiin 1600-luvun taideteos taustanaan. Metropolian esittävän taiteen opiskelijat puolestaan toivat esityksiä ja improvisaatioteatteria eri osastoille.

UUSI ASUKAS otetaan vastaan niin, että hoitaja kyselee hänen elämänsä vaiheista ja mieltymyksistä. Voimavarat selvitetään yhdessä fysioterapeutin kanssa. Hoitosuunnitelman toimenpiteet tiivistetään asukkaalle Aktivoivan arjen tauluksi. Taulussa voi olla maininta esimerkiksi ulkoilusta. Työmalli on käytössä kaikilla osastoilla.

Hoidon laatua seurataan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tuottamilla laatumittareilla. Kustaankartanon monet tulokset ovat poikkeuksellisen hyviä. Esimerkiksi 332 pitkäaikaisasukkaasta on päätyntä vuodepotilaaksi vain kymmenkunta eli kolmisen prosenttia.

”Täällä puututaan epäkohtiin hanakasti. Kun esimerkiksi huomattiin, että ilta- ja aamuaterian väliin jää liian pitkä aika, asukkaille alettiin antaa yöllä tarpeen mukaan hiukopala ja esimerkiksi pirtelöitä”, sanoo laatusuunnittelija **Ritva Kuosmanen-Finer** Kustaankartanosta.

Aamiaisaika on liukuva, koska moni haluaa nukkua pitkään. Erityistä huomiota kiinnitetään proteiinin saantiin. Aamuisin hoitajat pyöräyttävät aamiaisen lisukkeeksi munakkaita ja pannukakkuja.

Asukkaiden vaippojen käyttämisen tarvetta on pyritty vähentämään. Tarpeiden tekemistä varten voidaan tuoda suihkutuoli huoneeseen ja siirtää asukas wc-astialle. Näin on saatu vähennettyä ummetusta, ihovaurioita ja virtsatietulehduksia.

ELÄIMILLÄ ON oma roolinsa asukkaiden viihtymisessä. Hoitajilla on koiria, joita he tuovat tervehtimään asukkaita silloin tällöin. Moni muistisairas nousee aamulla nopeasti ylös, kun kuulee koiran tulleen taloon. Osastoilla on kaksi kissaa asukkaiden pajattavana. Ihmisrakas Remu-kissa on jo nimetty saattohoitokissaksi, sillä se on käynyt kuolevien viereen nukkumaan ja tuonut heille lähden hetkeen lämpöä ja läheisyyttä.

☉ Meripihkassa kullakin kävijällä on henkilökohtainen harjoitusohjelma. Kerttu Ahonen polkee kuntopyörää, hoitaja Anne Kallunki opastaa.

Osastonhoitajaa sijaistava Marja-Liisa Värri on piipahtanut Lahja Mannisen huoneeseen, jossa on oikea pehmoeläintarha.

Kolme pässiä on ilahduttanut asukkaita koko kesän aidatulla piha-alueella. Asukas Aila Peräsaalo on tullut taputtelemaan päsejä.

Remu-kissa tuo lämpöä etenkin saattohoidossa oleville.

KUSTAANKARTANO juhlii tänä vuonna 60-vuotista taivaltaan monenlaisin tapahtumin ja näyttelyin. Syksyllä Kartanoravintolassa esitetään diakuvia toiminnan eri vuosikymmeniltä. Ravintolaan ovat tervetulleita asukkaat ja omaiset, muut kaupunkilaiset ja erityisesti oulunkyläläiset

Kustaankartanon monipuolisessa palvelukeskuksessa on 446 asiakaspaikkaa. Niistä 114 on lyhytaikaishoitopaikkoja. Vanhainkotiysikköjä on 22, joissa asutaan 1–2 hengen huoneissa. Kolmen päivätoimintapaikan kävijöistä suurin osa on omaishoidossa olevia muistisairaita. Kuntokartanossa on kaksi yksikköä kotiin kuntoutettaville. Kustaankartanon palvelukeskus on tarkoitettu eläkeläisten ja työttömien virkistyspaikaksi.

Koko Helsingissä sosiaali- ja terveysvirasto järjestää palveluasumista seitsemässä monipuolisessa palvelukeskuksessa, kolmessa vanhustenkeskuksessa ja kahdeksassa palvelutalossa. ■

Kustaankartano, Oltermannintie 32, p. 09 3105 4776, neuvonta arkisin klo 8–16. Nettiosoitte: www.hel.fi/sote Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut Palveluasuminen ja vanhainkotihoito Kustaankartanon monipuolinen palvelukeskus.

Sosiaali- ja terveysviraston järjestämää toimintaa ja tapahtumia löytyy osoitteesta: www.hel.fi/hki/sote/fi/Tapahtumakalenteri.

Senioreiden päivä

VALTAKUNNALLISTA vanhustenpäivää vietetään 6.10., ja siitä alkaa vanhustenviikko. Teemana on Hyviä vuosia – Goda år! Viikolla järjestetään 8.10. valtakunnallinen SeniorSurf-päivä ensimmäistä kertaa Suomessa. Päivän tarkoituksena on rohkaista senioreita käyttämään tietotekniikkaa hyväkseen ja huvikseen. Helsingin kaupungin kirjastot sekä muun muassa palvelukeskukset järjestävät aiheeseen liittyviä tietoisuuksia ja tapahtumia.

Etäyhteys kuntoutujaan

Fysioterapeutti Katri Auranne ja sairaanhoitaja Marja Lahtinen-Freiser ovat yhteydessä kotonaan kuntoutuvaan Marita Kettuseen IITA-palvelulla. Kettunen kertoo tekevänsä jumppaliikkeitä päivittäin.

KUSTAANKARTANON 56-paikkaiseen Kuntokartanoon tullaan jatkokuntoutukseen sairaalasta tai kotoa noin kuukaudeksi. Osastonhoitaja **Mari Tervonen** kertoo, että viime vuoden yli 500 asiakkaasta valtaosa kuntoutui kotiin. Kotiutuvalla on mahdollisuus osallistua interaktiiviseen IITA-palveluun. Tällöin hän saa puoleksi vuodeksi

maksutta laajakaistayhteyden ja kosketusnäyttöllisen tietokoneen, jossa on kamera. Laitteiden avulla hän voi osallistua fysioterapia- ja keskusteluryhmiin sekä olla kahdenkeskisessä yhteydessä fysioterapeuttiin ja sairaanhoitajaan. Lisäksi hän saa vertaistukea muilta kuntoutujilta.

Stadin kundiksi valittu **Heikki Paunonen** toivoo Helsingin slangille murteen tai kielen asemaa.

Stadin murteen puolustaja

TEKSTI TIINA KOTKA KUVA PERTTI NISONEN

EMERITUSPROFESSORI Heikki Paunosta voisi hyvällä syyllä kutsua herra Stadin slangiksi. Hän on tutkinut pääkaupungin omaleimaista puhekielen muotoa viitenä vuosikymmenenä. Työ on tuottanut niin julkaisuja, asian-
tuntijatehtäviä kuin tunnustuksiakin. Niistä tuorein, Stadin kundiksi valitseminen, on miehelle yksi mieluisimmista.

”Olen todella otettu, sillä Stadin Slangi ry:n antama nimitys on suurin kunnia, mikä voi tulla syn-
typeräisen stadilaisen osaksi. Rakkaus synnyin-
kaupunkiani kohtaan ja stadilainen identiteettini
ovat motivoineet minua tallentamaan ja tutkimaan
alueen slangia, vaikka siihen suhtauduttiin pitkään
väheksyen ilmaisumuotona ja tutkimuskohteena.”

Paunonen jatkaa slangintutkimusta yhä, vaikka onkin eläkkeellä suomen kielen professorin virastaan. Hän valmistele parhaillaan slangisanojen keruuta ensi vuodeksi kuuteen helsinkiläiskouluun. Paunonen aikoo käyttää aineistoa uudessa slangisanakirjassaan, joka täydentää vuonna 2000 ilmestynyttä Stadin slangin suursanakirjaa. Se on lähes 1400-sivuisena järjälleen tiettävästi maailman suurin lajissaan.

”Slangi muuttuu kaiken aikaa, joten tutkimuksia ja keräyksiä pitäisi tehdä tiuhaan. Monilla alakulttuureilla, kuten räppäreillä ja skeittareilla, on vielä oma slanginsa. Yhä eri puolilla Helsinkiä puhutaan erilaista slangia ja kielet sekoittuvat aivan kuten 1800-luvun lopullakin. Nykyään esimerkiksi vuosaarelaisissa slangissa yleiset somalinkieliset ilmaukset eivät tahdo aueta oulunkyläläisille.”

KIELI KERTOO ajastaan. Paunonen sanoo vanhaan slangiin tulleen venäjänkielisiä vaikutteita sotilailta ja narinkkakauppailta. Osa ilmauksista elää yhä, kuten *safka*, *lafka* ja *mesta*. Vanhaan slangiin vaikutti erityisesti ajan vahvin kieli: kolme neljäsosaa sanoista juontaa ruotsista.

”Stadin slangia ei ole koskaan ollut vain yleiskielen lisätyä sanoja, vaan se on äänne-, muoto- ja lauseopillisesti omaleimainen kielimuoto. Sitä voidaan pitää suomen kielen murteenä tai jopa omaa kielenään, sanovat kieligurut mitä hyvänsä.”

Paunonen ei arastele laittaa lusikkaansa kuu-

mana porisevaan murre- ja kielisoppaan, sillä hänellä on tutkijan tarkat perustelut tulkinnalleen.

”Stadin slangissa käytetään paljon yleiskielelle ja muille murteille harvinaisia äänteitä b, d, g ja f, kuten sanoissa *snadi* ja *skuge*. Sanan alussa on usein kahdesta kolmeen konsonanttia, niin kuin *skaboissa* ja *skrinnareissa*. Etu- ja takavokaalejakin yhdistellään yleiskielestä poikkeavasti, kuten *fyrkassa* ja *böönassa*. Kieliopillisesta omaleimaisuudesta kertoo vaikka virke *’tuutsä skulaa mun kans pleikkaa?’*. Stadin slangilla on myös selvärajainen käyttäjäkunta, jolle oma kieli on tärkeä osa identiteettiä.”

NYKYSLANGIA kartoittaessaan Paunonen on saanut apua Vuosaaresta asuvilta pojanpojiltaan, jotka puhuvat slangia innokkaasti isänsä tavoin. Tyttäret perheineen asuvat kaukana ulkomaita myöten.

”Pojanpojat kirjoittavat uusia sanoja muistiin ja kyselevät niitä kavereiltaan Facebookissakin. Viimeksi pyysin heiltä apua selvittäessäni poliisi-sanan nykyversioita. Yksi niistä, *fobba*, kuvastaa hyvin sitä, kuinka aikaansa ja kulttuuriinsa sidottua slangia voi olla. Helsingin nettipoliisin ylikonstaapelin Marko Forssin käyttämä lempinimi on levin-

nyt koskemaan koko ammattikuntaa.”

Myös Paunosen vaimo **Marjatta** jakaa rakkautensa Stadiin ja sen slangiin. Hän on osallistunut moniin miehensä kirja- ja tutkimushankkeisiin. Niissä slangin ympärille piirtyy usein melkoisia ajankuviakin, kuten *Stadin kartsoja dallattiin* -kirjassa. Paunoset kuvaavat siinä esimerkiksi lapsuuttaan 1950-luvun Helsingissä, jossa koulua käytiin aamu- ja iltavuorossa, henkilöautot olivat harvinaisuus ja maito haettiin kaupasta kannulla.

”Kasvoin Lauttasaaressa ja koen siksi olevani vieläkin Larun kundi. Tuolta ajalta jäi rakkaus mereen, joka vain vahvistui armeija-aikana Suomenlinnassa. Minusta meri, rannat ja saaret ovat paras-ta Stadia.”

PAUNOSIA YHDISTÄÄ laajempikin kiinnostus kieleen, opiskelihan Marjattakin suomea ja lisäksi opetti sitä työksensä. Pariskunta huomaa pohtivansa tuon tuosta kielikummaajaisia ja ilmaisutapojen muutoksia. Perheen päätä huolestuttaa erityisesti englannin vauhtisokea käyttö.

”Sanoja ei vaivauduta suomentamaan, vaikeiden merkitystä voisi päätellä lauseyhteydestä. Eivät kaikki tiedä, mitä vaikka *spin doctor* tarkoittaa. Kieli kestää kyllä lainasanoja ja kansainvälistyminen on hyvä asia, mutta asioista pitää osata kertoa Suomessa suomeksi. Yhä suurempi osa väitöskirjoista tehdään englanniksi, ja on pidettävä huolta, ettei kehity aloja, joilla ei ole suomenkielistä sanastoa.”

Heikki Paunonen on tutkinut useita kieliä ja murteita. Hän on kolunnut muun muassa Pohjois-Ruotsin meänkielisiä ja Pohjois-Norjan kveeninkieliä alueita. Tutkimus- ja aineistonkeruumatkat ovat ulottuneet myös Unkarista Komin, Marín ja Karjalan tasavaltoihin asti. Professorin kiinnostus Viroon on vuosien varrella vain äitynyt. Nykyään matkoilla karttuu kielen ja kulttuurin tuntemuksen lisäksi postimerkkikokoelmakin.

Aivan oma lukunsa Paunosen kieli-innostuksessa on seura- ja järjestötyö. Hän teki aikanaan aloitteen esimerkiksi Nykysuomen Seuran perustamisesta ja osallistuu yhä useiden seurojen toimintaan niin rivi- kuin kunniajäsenenä.

”Ehkä jo muutaman vuoden päästä maltan jättää oikeasti eläkkeelle”, Paunonen hymyilee. ■

Stadin kundi

Heikki Paunonen (s. 10.3.1946) nimettiin **Stadin kundiksi** kesäkuussa (**Stadin friiduksi** valitun **Lenita Airiston** ajatuksia on sivulla 16). **Stadin Slangi ry** korosti valinnassa Paunosen mittavaa työtä **Stadin slangin** tutkijana ja tallentajana. **Paunonen on järjestänyt Helsingin slangin sekä nimistön keräyksiä ja lahjoittanut aineistoa Kotimaisten kielten keskukseseen. Paunonen on kirjoittanut vaimonsa Marjatan kanssa muun muassa Stadilaisen nimipäiväkirjan, kirjasarjan Stadin mestat sekä Stadin slangin suursanakirjan Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii, joka sai Tieto-Finlandia-palkinnon vuonna 2001. Heikki Paunonen on Tampereen yliopiston emeritusprofessori, Helsingin yliopiston suomen kielen dosentti ja Tukholman yliopiston filosofian kunnia-tohtori.**

**”Eri puolilla Stadia
puhutaan erilaista
slangia, kuten jo
1890-luvulla.”**

Helsingissä oli 125 vuotta sitten vain yksi kunnallinen päiväkotikoti, nykyään on jopa metsäkerhoja.

☉ Puunrunko toimii rakettinakin Saraille, Oivalle ja Karrille. Taustalla on kerhon vetäjä Leila.

Varhaiskasvatus venyy moneen

TEKSTI KATJA ALAJA KUVAT KIMMO BRANDT

KÄSITÖITÄ, liikuntaleikkejä, musiikkia, satuja ja kuvien katsomista. Lapsesta itsestään lähtevää oppimista, sallivaa ja joustavaa varhaiskasvatusta. Kuulostaa nykypäivältä, mutta nämä periaatteet ohjasivat jo Helsingin ensimmäisen kunnallisen lastentarhan toimintaa. Kiitos kuuluu **Hanna Rothmanille**, joka pakkasi lapsilähtöisiä oppeja matkalaukkuunsa Saksasta ja perusti kansanlastentarhan Lapinlahdenkadulle 125 vuotta sitten.

Tuolloin tarhassa oli kourallinen lapsia, mutta nykyisin Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksen toimintapisteitä on jo noin 400 ja lapsia yli 30 000. Lisäksi on ruotsia äidinkielenään puhuvien muksujen ja yksityisellä puolella olevien hoito. Päiväkotipaikkojen ohella on tarjolla myös perhepäivähoitoa, leikkikerhoja, leikkipuistotoimintaa ja puistotätejä.

”Perheille on yhä enemmän vaihtoehtoja ja monet punnitsevat niitä palveluneuvojemme kanssa. Neuvontaa on saanut vuoden alusta, jolloin varhaiskasvatus sai oman virastonsa”, kehittämisspäälikkö **Hannele Lakkavaara** varhaiskasvatusvirastosta sanoo. Aiemmin varhaiskasvatus kuului sosiaalivirastoon.

Vanhemmat toivovat palveluja kodin lähipiiristä. Tähän pyritään.

”Joillakin alueilla, esimerkiksi Arabianrannassa, on haasteita saada päivähoitopaikka läheltä. Uutta on se, että jos mikään vanhempien viidestä päivähoitopaikkatoiveesta ei toteudu, asiaa hoitava päiväkodin johtaja soittaa heille. Haluamme palvella entistä paremmin”, Lakkavaara korostaa ja puhuu päiväkotihenkilöstön ja vanhempien välisen vuorovaikutuksen kehittämisen tärkeydestä yleisemminkin.

”Vanhempien on tiedettävä, mitä päiväkodissa tulee tapahtumaan ja mitä on tapahtunut. Se on osa kasvatuskumppanuutta. Myös yhteydet neuvolaan ovat tiiviit, teemme yhteisen hyvinvointikartoituksen hyvissä ajoin ennen kouluikää eli kaikille nelivuotiaille lapsille.”

Asiantuntija **Nina Onufriew** samasta virastosta kertoo, että eri kyselyjen perusteella vanhemmat ovat varhaiskasvatukseen tyytyväisiä. He antavat päivähoidolle ja leikkipuistotoiminnalle yli nelosen arvosanoja asteikolla 1–5.

”Tänä syksynä jatkamme alueellisten asukasfoorumien järjestämistä, joissa mietitään palvelujen kehittämistä. Tulkaa mukaan keskustelemaan”, Onufriew kannustaa.

Varhaiskasvatus Helsingissä

☉ 400 julkista suomenkielistä toimipistettä

Lapsia hoidossa noin 25 000: päiväkodeissa 22 000 (sisältävät kielikylypöytäpäiväkodit ja saamenkielisen), perhepäivähoidossa 1 400 ja leikkikerhoissa (sisä-, ulko- ja metsäkerhot) 940

☉ Leikkipuistossa on 7 000 lasten käyntikertaa viikossa

☉ 40 julkista ruotsinkielistä päiväkotia

Lapsia hoidossa 1 560

☉ 91 yksityistä toimipistettä

Lapsia hoidossa noin 2 080: päiväkodeissa 1 200 (esim. montessorikasvatus, amerikkalainen, luontopainotteinen), perhepäivähoidossa 136 ja puistotätihoivassa 143 lasta

☉ Kotihoidon tuki 8 414 lasta ja yksityisen hoidon tuki 2 083 lasta

Lisätiedot:

Varhaiskasvatusviraston palveluneuvonta,
p. 09 310 44986 (ma–pe klo 10–16),
www.hel.fi/vaka.

Oppimassa metsässä

VARHAISKASVATUSTA annetaan myös kerhoissa. Kotona lasta hoitava saa hengähdystauon, ja lapsi pääsee touhuamaan vertaistensa kanssa.

”Jos perheeseen on syntynyt toinen lapsi ja esikoinen siirtyy päivähoitosta kerhoon, hän ei menetä päivähoitopaikkaansa. Lapsi pääsee takaisin samaan päiväkotiin, kun vanhempi aloittaa taas työnteon”, Lakka vaara muistuttaa.

Varhaiskasvatusviraston asiantuntija **Pirjo**

Pekkala kertoo, että uu-

sinta uutta edustavat vuoden alussa valikoimaan tulleet metsä- ja ulkokerhot. Helsingillä on niistä jo hyviä kokemuksia.

Tekemisen ilo näkyy vuosaarelaisen päiväkoti Korallin metsäkerhossa. Eri-ikäisille lapsille on omat ryhmänsä.

Tänään 3,5–5-vuotiaiden ryhmä leikkii sirkustaiteilijoita kaatuneen puun päällä ja pizzeriaa majassa – ja tutustuvat lähimetsän elämään. Juuri nyt kiinnostaa koppakuoriainen.

”Oletteko laskeneet montako jal-

📍 **Oiva**, kerhon vetäjä **Riku** ja **Sarai** ihmettelevät koppakuoriaisen mönkimistä.

kaa sillä on?”, **Riku Ikävalko**, toinen metsäkerhon vetäjistä, kysyy lapsilta.

Eräs lapsista päättää rakentaa aitauksen koppakuoriaiselle. Sitten ihmetellään, pääseekö se sieltä pois.

”Annamme tilaa lasten omille touhuille ja oivalluksille. 2,5 tunnin kerho hetkeen mahtuu myös pari ohjattua tuokiota”, Ikävalko sanoo.

Toinen vetäjä **Leila Tenhunen** leittää maahan pressun ja tuo sen päälle paperipinkan ja liituja. Metsäsäkin voi piirtää!

📍 ”Ota pizzaa!”, **Karri** kehottaa. **Sarai**, **Niko** ja **Leo** touhuavat majassa.

Erityistukea tarjolla

📍 Päiväkoti Luotsin eskarit puuhailevat **Mari Vilkunan** johdolla.

ESIKOULULAISET eli eskarit istuvat pöytien ympärillä. Jotkut taiteilevat käärmeitä muovailumassasta, toiset värittävät kuvia. Aamupäivällä sama katanokkalaisten päiväkoti Luotsin ryhmä kävi mehurtekelä.

”Muutamalla oli vaikeuksia toimia ohjeiden mukaan, jolloin muistutin rajoista lempeästi. Lapsille tulee siitä turvallinen olo”, resurssierityislastentarhanopettaja **Mari Vilkuna** tietää. Hän tekee töitä kahdessa päiväkotiryhmässä, joissa on myös erityistä tukea tarvitsevia lapsia. Heidän pulmansa vaihtelevat puheen tuottamisesta tunne-elämän häiriöihin.

Vilkunan kaltaisia erityisosaajia löytyy Helsingistä peräti 61.

”Vielä 1990-luvulla Helsingissä oli 20 erityisryhmää päiväkodeissa ja nykyään vain viisi. Useimmiten tuki voidaan viedä suoraan lapsen lähipäiväkötiin”, asiantuntija **Pasi Brandt** varhaiskasvatusvirastosta sanoo.

Vilkuna kertoo, että lapset oppivat tarvitsemiin taitoja heitä varten suunnitellussa pienryhmätoiminnassa.

”Esimerkiksi Kadonneessa avaimessa lapset auttavat pulaan joutuneita eläimiä ja käsittelevät erilaisia tunteita, kuten yksinäisyyttä ja pelkoa”, Vilkuuna toteaa. ■

Stadin friidun kaupunki

Lenita Airiston Helsingissä meri muovaa luonnetta.

KAUPUNGIN PITKÄ rantaviiva ja aava meri antavat Helsingille ainutlaatuisen profiilin vuoden ympäri. Meren läheisyys tyynellä ja myrskyssä, lämpimänä kesäpäivänä tai talvipakkasella on aina voimakas elämys. Se muovaa stadilaisen luonnetta. Kun seison rannalla, katse etäisyyteen, ajattelen, että aavan meren tällä puolella on satumaamme, mutta tuolla odottavat seikkailut.

Helsinki on avoin ja elävä kaupunki, jonka brändi on kirkastunut EU-jäsenyytemme ja euron myötä. Yhteinen valuutta helpottaa matkailijoita hahmottamaan helposti kaupungin kustannustason. Euroopan unioni antaa Suomelle hyvän eurooppalaisen viitekehysten pohjoismaalaisuutemme lisäksi.

Mutta mitä meillä on tarjottavana matkailijoille, jotka etsivät elämyksiä? Otetaan mallia kiinnostavista maailman metropoleista, joissa on suosittu kulttuurirakentamista taidemuseoineen, teattereineen ja konserttitaloineen. Nämä rakennukset houkuttelevat matkailijoita sekä sisällöllään että

arkkitehtuurillaan. Helsinkiin on taas tarjolla lisää urheiluhalleja. Itse odotan yhä Guggenheim-museota Katajanokalle. Väliaikaiset ratkaisut, kuten maailmanpyörä ja kylpylä, eivät mielestäni kiinnosta ainutlaatuisia elämyksiä hakevia matkailijoita.

Maalla meitä suomalaisia ympäröi luonnonkauneus metsineen ja järvineen, mutta kaupungeissa kauneuden ja rumuuden rakentavat ihmiset. Kaupunkiarkkitehtuuri kertoo jälkipolville arvoista. Kauneus on lisäarvo. Näin ajateltiin 1960-luvulla, jolloin elettiin designin ja arkkitehtuurin kultaaikaa. Hyvää kaupunkisuunnittelua siltä ajalta edustaa esimerkiksi Pihlajamäki, joka on yhtenäisen alue ja joka yhä koskettaa katsojaa. Tärkeitä ovat myös saman ajankohdan betonibrutalistien aikaansaamat kaupunginosat – jos ei muuten, niin varottavina esimerkkeinä.

HELSINKI ON MINULLE myös paras kesäkaupunki enkä kaipaa maalle. On ilo kuulla katuviilinnässä vieraita kieliä ja opastaa matkailijoita kohti Helsingin maamerkkejä. Niistä ehdottomia suosikkejani ovat Helsingin Tuomiokirkko ja Senaatintori, Valtioneuvoston linna ja Helsingin yliopisto. Näiden rakennusten kauneus kertoo suomalaisten pyrkimyksestä parempaan elämään.

Samalla mieltäni kohottavalla tavalla vaikuttavat myös Finlandia-talo, Eduskuntatalo ja Helsingin päärautatieasema jättimäisine kivimiehineen. Näiden veroisia arkkitehtuurikohteita ei meidän aikanamme ole Helsingissä rakennettu, mutta muissa Euroopan pääkaupungeissa kylläkin. Eriyisesti meren läheisyyttä voisi huomioda Helsingin suunnittelussa ja rakentamisessa nykyistä enemmän.

ÄITINI PUOLELTA olen kolmannen polven helsinkiläinen, kun taas isäni sukujuuret ovat pohjoisesta Saksasta. Hän tuli Helsinkiin Porin kautta. Sotien aikana asuimme lähes koko ajan Helsingissä. Pahimpien pommitusten aikana pakenimme äidin kanssa lähialueiden kylmiin huvilarakennuksiin tai maatalojen aittoihin. Isäni palveli koko ajan ilmavalvonnassa. Siellä matemaatikkosotilaat täystivät vihollisen pommikoneita ja arvioivat, koska koneet oli ammuttava alas. Sitten saatiin rauha, kansa palasi siviiliin ja kaikki lähtivät oitis rakentamaan Helsinkiä uuteen uskoon.

Kulttuurien ja kielten sekoittuminen toisiinsa on minulle tuttua. Siksi tunnen läheisyyttä rentoon helsinkiläiseen slangiin, joka ottaa iloisesti vastaan lainasanat kaikista kielistä. Se on elävä kieli, joka heijastaa monikulttuurisuutta, ilman rasismia. Suosittelen kaupunkilaisille luettavaksi professori **Heikki Paunosen** slangisanakirjaa *Tsen-naaks Stadii, bonjaaks slangii*. Se on hyvin hauskaa luettavaa!

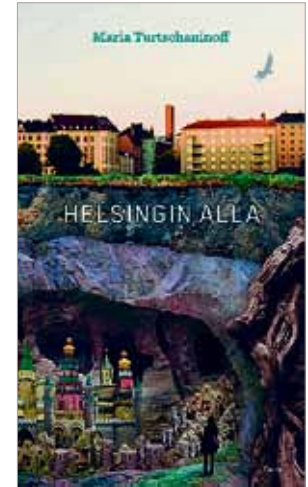
TOIMITTAJA NINA RINTALA

Kirjoitussarjassa erilaiset helsinkiläiset kertovat suhteestaan pääkaupunkiin.

Tietokirjailija, liike-elämän vaikuttaja, diplomi-ekonomi Lenita Airisto valittiin kesäkuussa Stadin friiduksi. Samalla Stadin kundiksi valittiin Heikki Paunonen.

LUKUKOKEMUS

Stadin aliset

MARIA TURTSCHANINOFFIN fantasiaromaanissa kansanperinteen myytit piileksivät nykypäivän Helsingin hiljaisissa kolkissa – ja syvällä kaupungin katu- jen alla.

Romaanissa yläasteikäiset Alva ja Joel päätyvät etsimään juuriaan Ali-stadiin, missä yliluonnollinen väki vuorenpikoista noitiin ja Vetehiseen elää paossa ihmisiä. Täällä myytit ovat tosia niin hyvässä kuin pahassa. Päähenkilöt ajautuvat pian keskelle henkeäsalpavaa seikkailua, jossa taistellaan ikiaikaista pahuutta vastaan. Kirjan paikoin raskaatkin teemat rikkinäisestä minuudesta, syillisyydestä ja luottamuksesta tukevat nuorten kasvutarinaa kohti ystävyyttä, sankariutta ja rakkautta.

Nuortenfantasian normeja haastaa teoksen huolella taustoitettu fantasia- maailma, johon on haettu vaikutteita suomenruotsalaisesta kansanperinteestä. Tämä näkyy myös nimistössä ja alkuperäisteoksen vanhahtavassa, runollisessa kieliasussa.

Modernista kaupunkimiljööstä Turtšchaninoffin sykkivät Helsinki-kuva- ukset puolestaan tekevät elävän ja vi- vahteikkaan. Vauhdikkaissa takaa-ajo- kohtauksissa kirjailijan lapsuudenmai- semissa Kruununhaan kaduilla alkaa lukijakin hengästyä, ja tutut paikat muuttuvat kiinnostavin tavoin osaksi urbaania fantasiatarinaa.

Nykypäivän Helsinkiä ei aiemmin liene käytetty urbaanin fantasian ta- pahtumapaikkana. Lähimmäs pääsee **Johanna Sinisalon** nykyajan Tampe- reelle sijoittuva *Ennen päivänlaskua ei voi*. Turtšchaninoff sulauttaa kansanpe- rinteen osaksi modernia Helsinkiä var- sin sinisalomaisella otteella. Teos viihdyttää varmasti vanhempiakin kansan- satujen ja seikkailufantasian ystäviä.

Turtšchaninoffin uusin fantasiakir- ja *Anaché* ilmestyy suomennettuna lo- kakuussa.

AINO LOHTANDER

Maria Turtšchaninoff (suomentaja Marja Kyrö): *Helsingin alla*. Tammi 2012.

KUVA: MARIJATTA SALMINEN

Menoksi

KUVA SOILE MÄKELÄ

Femme fatale

KIIVA ERIC GRUNDMAN

Olaf – Le Polichineur de Tiroirs

KUVA ALAIN JULIEN

Antigone

KUVA RIKU VIRTANEN

**Ruma
ankanpoikanen**

TIIVA IQUNI PORSANGER

Muistotilaisuus

Punanenäistä klovneriaa

Festivaalin ohjelmistossa korostetaan klovnerian sitä osaa, jota voi-

FEMME FATALE & The General Theory of Love -esitykset 18.10. klo 19 (ensi-ilta); 23.10. klo 19; 24.10. klo 14 ja 19. Rakkaus löydetään raadeltuna ja haudattuna ja rikospaikalle hälytetään Femme Fatale tutkijaryhmä. Se ei ymmärrä rakkausaiheesta mitään. Mitä rakkaus oli ja mikä sen tappoi? Ikäsuositus 12+. Liput iltaesityksiin 20/10 e, klo 14 esitys 5 e.

LAURA RÄMÄN klovnisoolo *Muistotilaisuus* 20.10. kello 17 on kuin suomalainen perhejuhla. Hillitöntä huu-

AASIALAISELOKUVA *Karaoke Girl*
liikkuu dokumentin ja fiktion väli-
maastossa. Ilmaisesitykset 23.10. klo
14 ja 18, kesto 75 min, K12. Tekstitys
englanniksi.

4 | 2013 HELSINKI-INFO 17

NA KRISTINA TUURA

Ohjelmistossa on työpaja aikuisille. Lapsille on Pelleparkki-työpaja Lilli Pii-klovnin ohjauksessa. Työpajoista lisää: www.metamorfoosi.com/masque-festivaali/masque-2013/tyopajat/. Koko ohjelma: www.metamorfoosi.com/masque-festivaali/masque-2013.

Venäläistä kulttuuria

VENÄJÄN kulttuuri on suunnaton runsaudensarvi, joka tänä syksynä valloittaa viikoksi Kanneltalon ja Malmitalon 21.–26.10. Ohjelmassa on konsertteja, elokuvaesityksiä, lastenteatteria, kasakoita, kirjailijavieraita, työpajoja, luentoja ja näyttelyitä.

Mukana ovat mm. Opa!, Vuokko Hovatta ja Kerkko Koskinen, Taljanka, Helsingin balaikkaorkesteri, Nikolai Grohovski ja Otava Yo. Viikko huipentuu 26.10. Kanneltalon Venäjä-messuille. Siellä on tarjolla käsitöitä, kirjallisuutta, herkkuja ja ohjelmaa koko perheelle. Teemaviikon ohjelma löytyy tapahtumapaikkojen nettisivuilta: www.kanneltalo.fi ja www.malmitalo.fi.

Makea kuujuhla

KULTTUURIKESKUS CAISASSA juhliitaan perinteistä syksyn kuujuhlaa 20.9. kello 18–21. Asian Moon Festivalin alussa kello 18–19 voi maistella makeita kuuherkkuja, mm. kuukakkusia hintaan 5 euroa. Juhlasalissa nähdään ohjelmaa eri mais- ta kello 19 alkaen. Vapaa pääsy.

MUSIIKKI

Richard Bona

Bassovirtuoosi Kamerunista

SAVOY-TEATTERIN yksi merkittävimmistä ulkomaisista artisteista tänä syksynä on kamerunilainen **Richard Bona**, jonka sävelmissä yhdistyvät afrikkalainen polyrytmiikka, virtuoosimainen stemmalaulanta ja tarttuvat melodiat. Kappaleiden sovitukset ovat lähes sinfonisia ja lumoavat kuulijan odottamattomilla soittimilla ja sointiväreillä.

Bona esiintyy 1.10. kello 19. Liput alk. 36/34 e, p. 09 310 12000 tai Lippupalvelu.

MUSIIKKI

Iktivihreitä Helsingistä

TRIO ROUVAT tuo Vuotaloon musiikki- tuokion, jossa liikutaan Helsingin kaduilla ja puistoissa kolmen naisään- nen, pianon ja sellon johdattamana. Konsertissa kuullaan ikivihreitä lauluja Helsingistä sekä Tuija Rantalaisen ja Trio Rouvien uuden Josafat-levyn lauluja. Mukaan mahtuu muutama yhteislaulukin. Esitys 22.10. klo 14, liput 5 e, p. 09-310 12000 tai Lippupalvelu.

Piirpauke ja Humbalax

SAKARI KUKON luotsaamat Piirpauke ja Humbalax konsertoivat ensimmäistä kertaa yhdessä 10.10. Savoyssa kello 19. Piirpauke yhdistelee eri maiden kansanmusiikkia, jazzia ja klassista ainutlaatuisella tavallaan. Humbalax puolestaan tuo maahanmuuttajamusiikoiden mbalax-rytmit suomalaisiin lauluihin ja iskelmiin. Liput alk. 27/25 e, p. 09 310 12000 tai Lippupalvelu.

TANSSI

Queer Elegioita

KOREOGRAFI-TANSSIJA Sanna Kekäläisen uusin teos *Queer Elegioita* Kiasmassa kyseenalaistaa annettuja to-

Sanna Kekäläinen

tuuksia ja koskettaa avoimuudellaan. Esitykset ovat 18.9. klo 19 (ensi-ilta); 20.9. klo 19; 22.9. klo 15; 25.9. klo 18 (paneelikeskustelu esityksen jälkeen); 28.9. klo 15 (taiteilijataapaaminen esityksen jälkeen); 2.10. klo 19; 4.10. klo 19 ja 6.10. klo 15. Liput 18/10 e. Lippu- varaukset: Kiasman info, 09 1733 6501 tai info@kiasma.fi.

MUUTA MENOA

Sisustusta ja kirjoja

SUOMEN suurin huonekalu-, sisustus- ja designtapahtuma Habitare kutsuu Helsingin Messukeskukseen 20.–22.9. Samalla pääsylipulla voi tutustua valaistusalan ValoLight-messuihin, taiteen myyntitapahtumaan Salonkiin sekä ArtHelsinki-nykytaidemessuihin. Kirjamessut ovat puolestaan 24.–27.10. Liput molempiin messutapahtumiin 16 e aikuisilta ja 10 e lapsilta (7–15 v.), eläkeläisiltä, varusmiehiltä ja opiskelijoilta.

Lapset lattarikylpyyn

ELOKUVAA ja muita latinalaisamerikkalaisia taide-elämyksiä on tarjolla

Vuotalossa kaikenikäisille 5.10. kello 10–14. Ohjelmassa muun muassa

Ipanakino, vauvatanssia ja Capoeira-työpaja. Työpajoihin ennakkoilmoittautuminen: cinemaissito@gmail.com. Päivän aikana tutustutaan uusiin paikkoihin ja kulttuureihin sekä kuullaan kielä, joita latinalaisamerikkalaiset lapset puhuvat. Vapaa pääsy.

Henkeäsalpaava rakkaustarina

HELSINGIN KAUPUNGINTEATTERISSA saa lokakuussa Euroopan kantaesi-

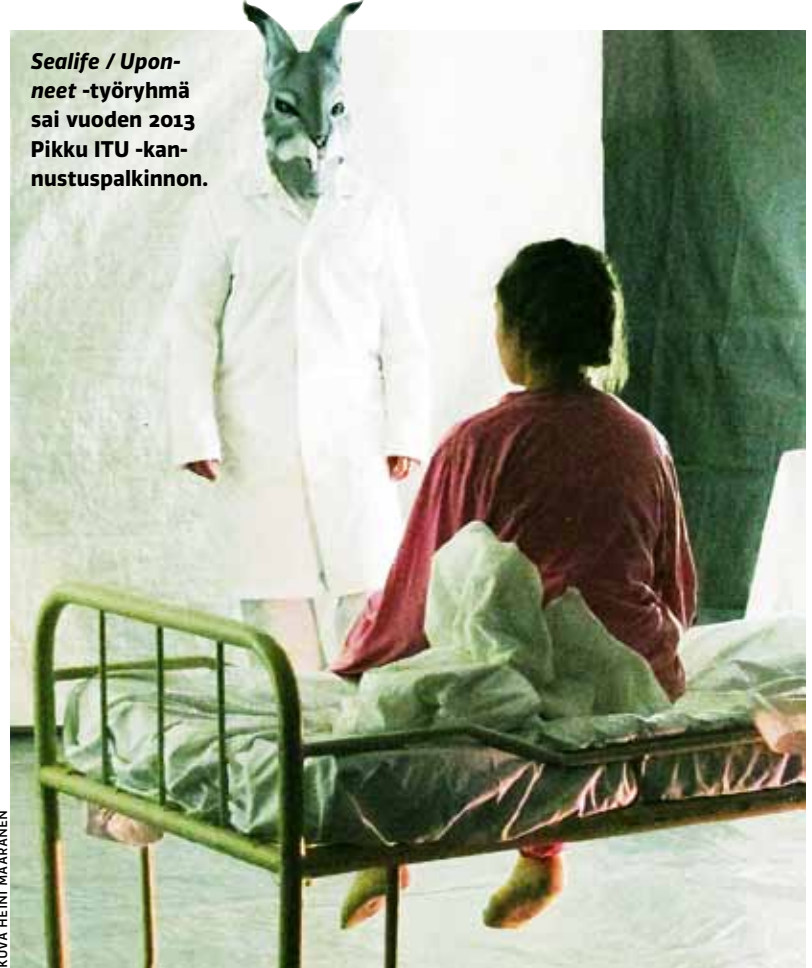
tyksensä suurmusikaali *Tohtori Zivago*, jonka tapahtumat sijoittuvat Venäjän 1900-luvun levottomaan vallankumousaikaan. Tarina kertoo tohtori Juri Zivagosta (Tuukka Leppänen), oikeamielisestä aviomiehestä ja lääkäristä, joka rakastuu kuvankauniiseen, arvoitukselliseen Laraan (Anna-Maija Tuokko). Luvassa on kiihkeän romanttinen ja riipaiseva rakkaustarina toivosta, unelmista ja menetyksestä.

Ensi-ilta on 3.10. kello 19 Kaupunginteatterin suurella näyttämöllä. Peruslippu 45–61 e Helsingin Kaupunginteatterin lipunmyynnistä, p. 09 394 022 ja Lippupisteestä, p. 0600 900900.

Tohtori Zivago -musikaalin nimiroolissa nähdään Tuukka Leppänen ja hänen rakastettunsa Anna-Maija Tuokko.

MUKSUILLE

Sealife / Uponneet -työryhmä sai vuoden 2013 **Pikku ITU -kannustuspalkinnon.**

KUVA HEINI MAARANEN

Seikkailu sairaalassa

JALOSTAMO-kollektiivin esitys *Sealife* sijoittuu lastensairaalaan, jossa kolme lasta odottaa hoitajien käyntejä, kotiinpaluuta ja leikkituokioita. Suljetussa huoneessakin piilevät seikkailun ainekset. Sealife käsittelee lapsen sairastumista ja elämää sairaalassa lapsen näkökulmasta, hälventää aiheeseen liittyviä pelkoja ja herättää ikärajatonta keskustelua tärkeästä aiheesta.

Esitykset Annantalossa 25.9. kello 10 ja 12.30.

Liput 5 e, annantalo.teatterikasvatus@hel.fi. Suositusikä 6–12 v.

Viikko kuubalaista kulttuuria

KULTTUURISTA kuubalaisin maustein nautitaan Kulttuurikeskus Caisassa 14.–20.10. Esillä on maan kulttuurin kirjo Suomi-Kuuba-seuran 50-vuotisen taipaleen kunniaksi. Tarjolla on taidenäyttelyjen lisäksi musiikkia, tanssia, elokuvia, luentoja ja taiteilijatapaamisia sekä ohjelmaa lapsille. Tilaisuuksiin on vapaa pääsy.

Torstaisin elokuvaan

MALMITALO tarjoaa ilmaisen elokuva-illan torstaisin kello 18. Ohjelmistoon kuuluu kolme sarjaa: Klassikkosarja, World Cinema ja Kino Kaiku. 26.9. on Kino Kaiku -illassa lyhyt-filmejä lapsille, 3.10. World Cinema -sarjassa nähdään *Koskemattomat* (*Intouchables*), K12. Dokumentti *Jäävuoren varjoon* on esitysvuorossa 10.10. ja 17.10. Klassikkosarjan elokuvassa tanssitaan musikaali *Hairin* tahtiin.

Hair

Festivaaleille Vuotaloon

VUOTALOFEST pidetään ensimmäistä kertaa Vuotalossa 28.9. kello 10–15. Tuolloin voi osallistua Oudot linnut -työpajaan, kokeilla perulaisen Tokapu-palapelin tekoa tai tulla vauvan kanssa värikylpyyn. Vuosalissa esiintyy ruotsalainen folkmusiikkiryhmä Pelios, lastenmusiikkiryhmä Pape ja Kasumai sekä päivän huipennuksena rap-artisti Mikael Gabriel. Lapsille jaetaan ilmapalloja. Tapahtumaan on vapaa pääsy.

LUENTOJA

Asiaa kuulosta

HELSINGIN KUULOYHDISTYKSEN luento *"Suomalainen hiljaisuus"* on 8.10. kello 14–16 Annantalon auditoriossa. Luento *"Kuulolähipalvelun merkitys"* on Annantalossa 12.11. kello 14–16. Vapaa pääsy.

Ottaako sydäimestä?

TYÖVÄENOPISTO järjestää sydänluentoja yhteistyössä Helsingin Sydänpiiri ry:n kanssa. Luennot ovat Opistotalon juhlasalissa (Helsinginkatu 26) tiistaisin kello 16–17.30. Aiheena 24.9. on *Tunnista eteisvärinä ajoissa*, 1.10. *Ottaa sydäimestä!* ja 22.10. *Sydän liikkeelle!* Vuotalon Vuosalissa sydänluennot ovat keskiviikkoisin kello 16.30–18. Aiheena 2.10. on *Sydän liikkeelle!*, 9.10. *Tunnista eteisvärinä ajoissa* ja 23.10. *Ottaa sydäimestä!*

ANNANTALO Annankatu 30, www.annantalo.fi; **CAISA** Mikonkatu 17 C/Vuorikatu 14, www.caisa.fi; **HELSINGIN KAUPUNGINTEATTERI** Eläintarhantie 5, www.hkt.fi; **HELSINGIN MESSUKESKUS** Messuaukio 1, www.finnexpo.fi; **KANNELTALO** Klaneettitie 5, www.kanneltalo.fi; **KIASMA** Mannerheiminaukio 2, www.kiasma.fi; **MALMITALO** Ala-Malmintori 1, www.malmitalo.fi; **TYÖVÄENOPISTON OPISTOTALO** Helsinginkatu 26, www.tyovaenopisto.fi; **SAVOY-TEATTERI** Kasarmikatu 46–48, www.savoyteatteri.fi; **STOA** Turunlinnantie 1, www.stoa.fi; **VIRKA-GALLERIA** Sofiankatu 1/Pohjoisesplanadi 11–13, www.virka.fi; **VUOTALO** Mosaiikkitori 2, www.vuotalo.fi.

Kirjastovisa

TIETOPALVELU on olennainen osa kirjastoa. Kautta aikojen kirjastosta on haettu vastausta mitä erinäsimpiin mieltä askarruttaviin kysymyksiin. Kysy.fi-sivusto on kirjaston ylläpitämä verkkotietopalvelu, jossa voit kysyä mitä vain – aiheesta kuin aiheesta. Kysymykseen pyritään etsimään vastaus muuttaman viikon sisällä. Sivustolla voi myös itse osallistua vastaamiseen. Tämänkertainen kirjastovisan kysymys kuuluu:

Kuinka monta kysymystä vastauksineen Kysy.fi-palvelusta kaiken kaikkiaan löytyy?

KILPAILUUN VOI OSALLISTUA 7.10. asti lähettämällä vastauksen sähköpostiosoitteeseen

Kirjaston Kysy.fi-sivulla voi esittää vaikka jonkin kirjan herättämän kysymyksen. Sivustolla voi myös osallistua vastaamiseen.

kirjastovisa@hel.fi tai postiosoitteeseen Helsingin kaupunginkirjasto, Tapahtuma- ja markkinointiyksikkö/Kirjastovisa, PL 4100, 00099 Helsingin kaupunki. Vastanneiden kesken arvotaan tuotepalkinto. Oikea vastaus kerrotaan Helsinki-infon seuraavassa numerossa.

”

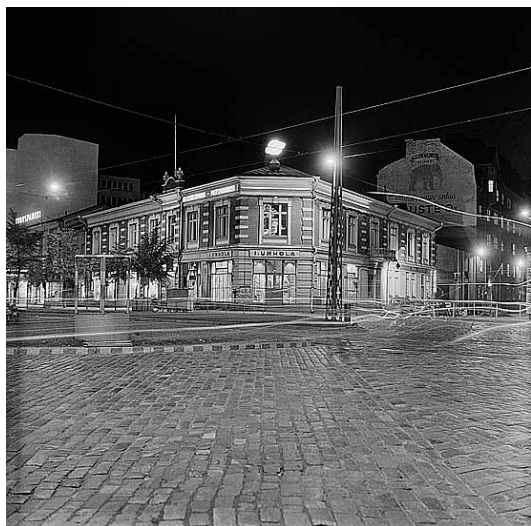
HELSINGIN KAUPUNGINKIRJASTO
HELSINGFORS STADSBIOTEK
HELSINKI CITY LIBRARY

EDELLISESSÄ VISASSA kysyttiin milloin Helsingin kaupunginkirjasto aloitti e-kirjojen lainaamisen. Oikea vastaus on vuonna 2006. Kirjasto tarjoaa e-kirjoja suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Valikoimissa on tietokirjoja,

kaunokirjallisuutta sekä äänikirjoja. Lisäksi tarjolla on e-lehtiä. E-aineistoa voi lainata suoraan osoitteesta www.helmet.fi/ekirjasto. Lainaanmiseen tarvitaan kirjastokortti ja pin-koodi. Palkinto on toimitettu voittajalle. Kiitos kaikille osallistujille!

Tällä palstalla julkaistaan tänä vuonna Kirjastovisaa, jossa kysytään kirjastoaiheisia kysymyksiä.

Lukijakilpailu

LUKIJAKILPAILUN kuvassa on kaupunkinäkömää Helsingin keskustan liepeiltä 1950-luvulta. Pian tämän jälkeen koristeellinen rakennus sai väistyä uuden tehokkaamman liiketalon tieltä, kuten oli tuolloin yleinen käytäntö vaurastuvan Suomen kaupungeissa. Missä päin Helsinkiä valokuvaaja on ikuistanut kuvan näkömää?

VASTAUKSET pyydetään toimittamaan viimeistään 7.10. osoitteella Helsinki-info, Lukijakilpailu, PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai sähköpostiosoitteeseen helsinki-info.lukijakilpailu@hel.fi. Muistatthahan liittää vastaukseen postiosoitteenne mahdollisen kirjapalkinnon postittamista varten.

Vastaus edellisen lehden kysymykseen

EDELLISESSÄ kysymyskuvassa oli katu näkömää sadan vuoden takaa. Kuvassa oli Simonkadun ja Yrjönkadun risteys. Kuvassa keskellä näkyi 1900-luvun alussa valmistunut rakennus, jonka helsinkiläiset tuntevat Koiton talona. Raittiusseura Koitto on talon rakennuttaja ja vuosikymmenien ajan omistaja.

MARTTI HELMINEN

Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi **Harri Nurmi** – onnittelumme! Kirjapalkinto on lähetetty voittajalle. Kiitos kaikille osallistuneille!

IN ENGLISH

Apps to promote democracy

KUVA PATRIK LINDSTRÖM

HELSINKI REGION Infoshare – HRI for short – is a pioneering project in Finland to open public-sector data for free use. Citizens benefit from new services.

Ville Meloni supervises HRI as project manager. He explains the philosophy of making public-sector data available for everybody, from private citizens to individual application developers to businesses.

“The public sector produces vast amounts of data for its own use. This data, produced with taxpayer money, could and should be used for very many different purposes. It should be used to create new digital services for citizens, to generate new business activity, and to bring benefits for education and research.”

The public sector doesn't have to produce all new services by itself.

“In fact, the results will be much better if many more actors are involved”, says Meloni.

“However, the data shouldn't be sold, because the overall benefit is much greater if the data is made available free of charge.”

New services for prospective entrepreneurs

SINCE THE spring, those interested in entrepreneurship have a new meeting place in the city centre. Helsinki Think Company enables students, researchers, entrepreneurs and those considering entrepreneurship to network. It's easy just to pop into the street-level premises, which are managed by the University of Helsinki and the City of Helsinki.

NewCo Factory is a new service for those who have come up with a good business idea, those wishing to become a partner and those who have started up an enterprise.

Read more:
www.hel.fi/helsinki-info In English

Höstens höjdare för bokvänner

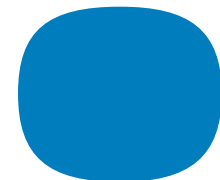
INTENSIV, inspirerande och intim, sådan är stämningen på Helsingfors bokmässan trots att den blir bara större och lockar allt fler. Mässan är för folk som älskar böcker, vill uppleva författare och snusa på trender och stilar inom den litterära

världen. Årets bokmessa infaller 24–27 oktober och hålls i Mässcentrum. Dragplåster är bland andra Jörn Donner, Kjell Westö, Anna-Lena Laurén, Annika Luther, Erik Wahlström och Philip Teir. Och missa inte en av de mest väntade gästerna, Susanna Alakoski (bilden). Samtidigt pågår mässan Vin, mat & ett gott liv.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Svenskasidor

Han älskar mat och att umgås kring mat. **Vilhelm Relander** personifierar strävan att kombinera båda.

Solskensmat. Projektchef Vilhelm Relander försäkrar att solcellerna alstrar sådan energi att man kan tillreda mat på Slakthusets gård.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

SLAKTHUSET

Mat är mycket mer än mat

EN ÄNNU godare stad. Så kan man sammanfatta målet med det byråkratiska begreppet matkulturstrategi. Mannen som arbetar med strategin, projektchef Vilhelm Relander är en matglad människa som målar upp en mer matglad stad där familjer och ensamma, unga och äldre har tillgång till mat som är god, hälsosam, gärna ekologisk och så lokal som möjligt.

Relander står mitt på torget utanför Slakthuset i Sörnäs. Slakthuset, Teurastamo på finska, var slakthus i decennier men är i ett skede av förvandling.

"Slakthuset är symbolen för matkulturstrategin. Fokus är på mat och um-

gänge kring mat. Nya krögare, som inte representerar de etablerade och erfarna aktörerna, har möjlighet att starta upp i huset och runt hörnet fungerar Partitorget och andra verksamheter som relaterar till mat", säger Relander.

Slakthuset från 1933 är smått slitet och ruffigt med rå industrikänsla och den stämningen ska man inte sanera bort eller rusta upp till döds.

"Meningen är att man ska förnimma det förgångna och känna att man befinner sig i en historisk miljö".

Läget är perfekt med bra kollektivtrafikförbindelser och bostadsområdet Fiskehamnen växer på ett sten-

kasts avstånd.

Några krögare verkar redan i huset och succén har inte låtit vänta på sig. Platsen är given för vänner av god mat till facila priser. Här blomstrar cityodlingar och den traditionella matfestivalen Restaurangdagen lockar en massa människor till området. I höst breddas utbudet.

"Slakthuset får Ho's food som tillreder kinesisk mat och dimsum-knyten och så kommer B-Smokery som är slow food served fast med grillmat och smarriga hamburgare. Småningom ska hela huset sjuda av mat", säger Relander och medger att han aldrig hade

tänkt sig ett kommunalt arbete. Han har studerat både i Helsingfors och Paris, och har bred kunskap om både mat och business kring mat.

"Men jag stortrivs. Att främja god matkultur är oerhört angeläget och berör alla helsingforsare på något sätt. Fast någon matpolis är jag inte, utan en projektchef som vill föra fram betydelsen av att äta tillsammans, njuta och uppleva via mat".

På frågan om fisk eller kött ger han sig i kast med en lång utläggning om olika favoriträtter. Det är uppenbart att Relander är en genuin matmänniska, för han tycks inte ogilla någonting.

MUSIK MED MERSMAK

Mosabacka Big Band firar 30 år

JAZZANDE swingorkestern Mosabacka Big Band, eller MBB firar i år 30-årsjubileum och ett unikt specialprojekt med anledning av festligheterna är en konsert i Nordhuset med dansgruppen Rock'n Roll Dance Club Comets. Temat är Lindy hop eller jitterbug, som anses vara den första riktigt svängande swingdansen. 27.10 kl. 17.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

HURRI-KLUBB

Bettina S möter Riki Sorsa

SÅNGAREN, artisen och underhållaren Riki Sorsa gästar Nordhuset för

att samtala med Bettina Sägbon. Sorsa som gjort en lång och lyckad karriär drabbades för sex sju år sedan av strupcancer men lyckades både kämpa emot sjukdomen och också återuppta sjungandet. Han berättar om de svåra åren, om sin karriär och så sjunger han både nya och gamla låtar. Klubbkväll med A-rättigheter 19 oktober med start kl. 19, dörrarna öppnar 18.30.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

I KORTHET

PETERSBURG I FOKUS HOS SLS

Svenska litteratursällskapets traditionella föreläsningsserie ställer i höst fokus på S:t Petersburg och skildrar stadens liv ur olika synvinklar. 10 oktober beskriver Max Engman staden med rubriken S:t Petersburgs finska skorstensfejare, yrkesmonopol och etnisk nisch. Och sedan berättar Johanna Wassholm om svenskar, finnar och tyskar, nationella och språkliga förhållanden i början av 1800-talet. SLS finns på Riddaregatan 5, föreläsningarna startar kl. 18.

... OCH PÅ ARBIS

Om S:t Petersburgs pärlor handlar en ny bok om staden och om verket berättar författarna, kulturforskaren Elena Hirn och kulturjournalisten Kristina Rotkirch på biblioteket på Arbis 24.10 kl. 18.05.

KÄNN DIN EGEN STAD

Vem är Helsingfors lyder frågan och svaret bygger på stadens släkthistoria och modern historisk stadsforskning. Professorn i historia, Laura Kolbe berättar 22.10 kl. 15 på Arbis.

FRÅGETIMME MED STADSFULLMÄKTIGE

Nu har du alla tiders chans att känna svenskspråkiga ledamöter i stadsfullmäktige på pulsen. Alexandra Ramsay har bett dem ställa upp för en frågetimme på Arbis och meningen är att man sänder in sin/sina frågor i förväg och får svar på plats. Frågetimmen ska handla om aktuell politik och teman som befolkning, stadsplanering och energi. Man når Ramsay på tfn 040 172 3736 eller alexandra.ramsay@arbis.hel.fi. 8.10 kl. 18.05.

HÖSTENS REPERTOAR I ETT NÖTSKAL

Repertoar heter det kort och gott, häftet som innehåller info om repertoarerna på teatrarna i Helsingfors. Labbet, Sjärfall och Klockriketeatern är utmärkte alternativ till de stora och etablerade. Finns i Luckan och på teatrarna.

ÄLDREMSORG

Livets stora i samtal mellan seniorer

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Ensamhet och vänskap, sjukdom och hälsa. Samtal för och med seniorer.

"MEN NEJ, det handlar inte om terapi eller vård utan uttryckligen om samtal kring frågor som berör alla som blir äldre", säger **Gun Sjöblom** som arbetar inom äldreomsorgen vid social- och närarbetet.

Det är Gun Sjöblom som leder den svenskspråkiga servicen som riktar sig till seniorer som fyllt 60 och som startar i början av oktober. Bakom verksamheten står Social- och hälsovårdsverket och Helsingfors Mission.

Sjöblom har gått, och går fortfarande, på utbildning för att leda samtal i grupp, och bakom skolningen står Helsingfors Mission som arbetat med motsvarande projekt och grupper i många år.

"I samtalsgruppen får 5-8 svenskspråkiga seniorer plats och gruppen möts 15 gånger och en gång i veckan. Varje gång tar en och en halv timme. Jag hoppas att efterfrågan är så stor att vi kan starta fler grupper, eller åtminstone fortsätta efter den första omgången".

Det handlar uttryckligen om att samtala, prata om sitt liv och får höra om andras upplevelser, om växelverkan, utbyte och stöd. Syftet är att lindra ensamhet, ångest och depression. Gruppen bjuder också på en chans att träffa nya människor och få nya vänner.

För att få struktur i samtalet, så att det också tillför mervärde och nya aspekter på vardagen styr någon dis-

kussionen, i det här fallet alltså Gun Sjöblom.

"Vi koncentrerar oss helt på att samtala. Vi sitter i ring men inte vid ett bord och definitivt utan kaffe med dopp. Mötet har varje gång ett eget tema som kan handla om ensamhet, vänskap, barndom, familj, sjukdom, hälsa, sorg och död".

"Alltså om ämnen och ärenden som angår alla men i synnerhet alla som blir äldre. Det är känsliga och viktiga frågor som många behöver dryfta och där tror jag att vi har ett stort uppdrag".

Samtalen bygger på frivillighet och ingen ska känna sig tvingad. Och någon avgift uppbärs inte.

Gun Sjöblom ger mer information om möjligheterna att få ta del av samtalen på tfn 09 310 28 055.

Föreviga dig på Busholmen

EN SILVERGLÄNSANDE platta i stål glittrar i solskenet och på den står namn. Målet är att samla ihop 4 225

stålbrickor som står kvar som en installation och ett konstverk på Busholmen. Idén är att man donerar 50 euro som används för att dels minska fosforbelastningen i Östersjön, dels risken för oljekatastrofer. Bakom projektet står Helsingfors stad och John Nurminens stiftelse. Konstnär är Hannu Kähönen och verket heter Hori-sonen.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

BOKFIKA

Adelshus och lärarrum

BOKFIKA är författarsamtal med kaffe och handlar i höst om bland annat Adeln och dess

hus, då Johanna Aminoff-Winberg berättar om sitt verk om Riddarhuset, 8.10 kl. 13. Ett helt annat slags rum skildrar Annika Luther i sin nyaste bok Lärarrummet som riktar sig till vuxna. Hon fikar och bokpratar 17.10 kl. 17.30. Platsen är Luckan på Simonsgatan 8.

CITYBONDEN

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Sommaren gav en skön skörd

Den urbana odlaren **Jan Liesaho** har kommit för att stanna.

DÄR STÅR DE, mitt bland välmående, vacker och hälsosam grönkål, de urbana odlarna Jan Liesaho och Frida Lindell. Liesaho är statsvetaren och kulturproducenten som blev trädgårdsmästare och arrenderade odlingsmark vid Hertons gård. Frida Lindell har jobbat som praktikant hos honom hela sommaren.

"Jag har trivts så bra med att så, rensa, vattna och skörda att jag hoppar av mina tämligen teoretiska universitetsstudier i miljövärd och sociologi och börjar med mer jordnära utbildning vid Överby för att bli trädgårdsmästare", säger Lindell.

För Liesaho har sommaren varit arbetsam med långa dagar och mycket jobb men inte en dag att han skulle ha ångrat sin impuls när han vän-

de sig till ägaren till Hertons gårds marker, Svenska odlingens vänner och frågade om han skulle få arrendera område och börja odla. Här har man odlat i hundratals år och parterna kom snabbt överens.

I våras satte Liesaho i gång, han sådde, planterade och satte och på sensommaren och i höst har han skördat och levererat färsk råvara till en hel hop högklassiga innerstadskrokar. Och på torsdagar har han sålt i gårdsbutiken till folk som kommit från grannkvarten och också lite längre från. Mer lokalodlade grönsaker kan man knappast få.

"Praktiskt taget allt har lyckats. Hararna åt visserligen den tidiga spröda palmkålen men den tog

sig och växte åter upp", säger Liesaho och pekar på ett grönskande fält där också bladkål, mangold, palsternacka, svartrot, havrerot, persiljerot, kardborrerot, ärtor, zucchini, bondbönor och olika arter av pumpa och lök frodas. Det dröjer ännu något år innan sparrisen är färdig att sköras. Potatisakern ligger lite längre bort, i själva verket granne med Degerö lågstadium vars elever har fått hjälpa till med att plocka egen potatis. Han gödslar biologiskt och odlar ekologiskt men får kalla sina produkter ekologiska först efter ett par tre år.

Nu när säsongen över ska Liesaho vila och så ska han smida nya planer för sommaren 2014. Citybonden har kommit för att stanna.

I KORTHET

SAGOKALAS PÅ RICHARDSGATAN

Cirkus, prinsessor eller pirater. Tre teman för sagokalas som Richardsgatans bibliotek ordnar på beställning. Barn i åldern 6–10 firar födelsedagskalas på biblioteket som ordnar äventyr i sagovärldar, sång och lek enligt valt tema. Föräldrarna fixar serveringen. Boka kalas för oktober och november på centrumbibliotekets nätsida.

SAGOR FÖR DE MINSTA

Roliga sagor och spännande, och så en liten sång tillsammans. Sagostunder på Arbis är ett av höstens nya barnliv och det är bibliotekarien Ylva Larsdotter som hälsar barn mellan 1 och 3 med vuxen i sällskap välkomna 22.10, 12.11 och 3.12 klockan 10.

DJUNGELBOKEN OCH PETTSON

Mowgli och Baloo, Shere Khan och Kaa har huvudrollerna i Kiplings Djungelboken som tar plats på Svenska teatern. Ett färgsprakande äventyr som musikal för hela familjen hade premiär för några dagar sedan och går åtminstone hela hösten. För barn över 7 år. I Esbo ger Unga teatern två klassiker, i september-oktober Oliver Twist och i slutet av året Findus och Pettsons jul.

TVÅ SALONGER EFTER VARANDRA

Saftsalongen i Luckan 12.10 bjuder på två salonger av Unga scenkompaniet som kl. 13 ger pjäsen Jag är inte rädd för någonting som inte finns, för 3–6-åringar och kl. 15 Kornelius hjärta för 7 år och äldre. Den första handlar om rädsla, den andra om sjukdom och saknad men det är glada föreställningar, inte skrämmande.

ROBIN HUND OCH EN GLAD ORKESTER

Med dunder & brak heter söndagsskoj med Robin Hund och hans glada orkester samt trollkonstnären Kimi Erkilä som gästar Nordhuset 13.10 kl. 15. Rodin Hund och Bob Katt, eller Tomas Järvinen och Henrik Strang spexar, sjunger och showar.

Palveluja vauvasta vaariin

PÄIVÄHOITO juhlii 125-vuotista ja vanhuspalveluihin keskittynyt Kustaankartano 60-vuotista toimintaansa. Nykypäiväkodeissa on valinnanvaraa metsäkerhoista kielikylpyihin. Kustaankartano tarjoaa virkistystä niin mielelle kuin kehollekin.

Aiheista kerrotaan sivuilla 8–11 ja 14–15.

HELSINKI-INFON kannen kuvittaja on helsinkiläinen **Nadja Sarell**, joka on opiskellut kuvitusta Isossa-Britanniassa ja valmistunut tanssijaksi Teatterikorkeakoulusta.

"Syksyinen Helsinki on monipuolinen, eläväinen ja värikäs kaupunki. Lapset ja aikuiset ovat palanneet kesälaitumilta ja joka puolelta putkahtelee taidetta, kulttuuria, katukirppareita ja konsertteja moneen maakuun. Syksy on uuden alkua, kun moni aloittaa päivähoidon, koulun ja opiskelun ensimmäistä kertaa. Juhlavuosien kunniaksi haluan nostaa hattua lasten- ja vanhustenhoidon ammattilaisille."